

ATP Koncernen

2022

Samfundsansvar

atp=

Indhold

- 4 Et år med mange udfordringer
- 5 Nedslag i 2022
- 6 Medlemmerne skal have de bedst mulige pensioner
- 8 Governance og ESG-processer
- 10 Nye ESG-principper sætter retningen
- 12 Svært år udfordrer også grønne ambitioner
- 14 Bedre data på CO₂ for selskabernes og investorernes skyld
- 16 ATP's CO₂-aftryk på børsnoterede aktiver
- 18 PAI – Nye rapporteringskrav om negative bæredygtighedsvirkninger
- 20 Bedre ESG-data kræver tålmodighed
- 22 Ressourceforbrug, governance og sociale forhold i ATP som virksomhed
- 28 Nye EU-regler sætter fokus på ESG-processer
- 30 Screening af ATP's børsnoterede investeringer
- 32 Sådan undersøger vi ESG-anklager mod selskaber
- 34 Illikvide investeringer kræver grundigt forarbejde
- 36 Ansvarlighed i opførsel og drift af nye ejendomme
- 38 Fondsinvesteringer kræver grundigt forarbejde
- 40 ESG-krav til grønne obligationer
- 42 Regnskabspraksis og metode

Transparens på ATP's hjemmeside:

Bæredygtighedsrelaterede oplysninger (Disclosureforordning)
Rapport om aktivt ejerskab
Rapport om skat
ESG-processer
Eksklusionsliste
Beholdningslister
Selskabsdialoger
Stemmeoversigt
Grønne obligationer

Et år med mange udfordringer

2022 har på mange måder været et bemærkelsesværdigt og udfordrende år, hvor vi har skullet vænne os til, at der igen er krig i Europa, samtidig med at inflationen har vist sig at være vedholdende med store rentestigninger til følge.

Ruslands angreb på Ukraine er tragisk med store menneskelige omkostninger til følge, og samtidig har det afsløret en sårbarhed i Europa. Forsyningssikkerhed er kommet højere op på dagsorden og har åbnet for flere grønne investeringer, men også sendt forbruget af kul i vejret i Europa for at sikre strøm og varme.

Inflationen har ikke bare gjort energi og dagligvarer dyrere, det har også ført til rentestigninger, som næsten alle danskere vil mærke. Rentestigningerne har også påvirket ATP, hvor aktiekurserne er faldet og værdien af obligationer ligeså. Det er vigtigt at pointere, at vores garantier fastholdes og vores medlemmer får pensioner, som de er blevet lovet.

Selvom der er krise på de finansielle markeder, så har vi fortsat et fast blik på arbejdet med ESG i vores investeringer og i vores eget hus. Her har ATP stadig sit fokus på at levere reel bæredygtig udvikling, som både er til gavn for vores investeringer og for samfundet.

ESG-området har udviklet sig markant de seneste år, og det er blevet en integreret del af den finansielle industri. Det ser vi også med den markante lovgivning på ESG-området, som er kommet fra EU i de seneste år. Den lovgivning sætter også præg på udviklingen af ESG-området i ATP. Fx har vi i år udviklet og udvidet vores ESG-principper, så de er mere tidssvarende og fremstår som et pejlemærke for vores arbejde med ESG. Det fortæller vi mere om på side 10.

Et af vores principper er at forbedre tilgængeligheden af ESG-data i både bredde og dybde. Det gør vi fx igennem vores ESG-spørgeskema, som har fokus på at få unote-

rede selskaber til at forbedre deres rapportering. I takt med at kravene til investorer og selskaber øges, er det vigtigt for ATP at holde for øje, hvorfor ESG-data er vigtigt – det er det, fordi det skal føre til bedre beslutninger for virksomheder og investorer.

I 2021 satte ATP en høj barre for os selv med vores klimaambitioner. Nu er skåltalerne pakket væk, og nu gælder det om det lange seje træk. Modvinden på de finansielle markeder har allerede gjort det sværere at nå vores ambition på 100 mia. kr., mens mange selskaber måske vil prioritere ressourcerne til andet end CO₂-rapportering, nu hvor der er udsigt til økonomisk smalhals i mange selskaber.

Derfor har ATP brugt 2022 på at arbejde med vores klimaambitioner og gøre det klart, hvor vi skal prioritere vores kræfter i 2023 for at sikre, at vi kommer længst muligt med vores ambitioner.

LOVPLIGTIG RAPPORTING

Rapporten udgør ATP's lovpligtige redegørelse for samfundsansvar og dækker perioden 1. januar 2022 til 31. december 2022, jf. § 22 i Bekendtgørelse om finansielle rapporter for Arbejdsmarkedets Tillægspension. Rapporten inkluderer også ATP's lovpligtige redegørelse for status for opfyldelse af opstillede måltal for det underrepræsenterede køn, jf. § 23 i Bekendtgørelse om finansielle rapporter for Arbejdsmarkedets Tillægspension. ATP's bæredygtighedsrelaterede oplysninger er tilgængelige på atp.dk

Nedslag i 2022

ATP har i 2022 investeret yderligere i **grønne investeringer**, så vi nu har for i alt

65,6 mia. kr

Fremgang i porteføljeselskabernes CO₂-rapportering men fortsat udfordringer i dele af porteføljen

I 2022 har vi opdateret vores **ESG-principper**, så vi nu har

6 ESG-principper

ATP rapporterer for første gang om indikatorer for negative indvirkninger (PAII), som følge af EU's disclosure-forordning, og vi udgiver en **speciel rapport om PAII'erne**

ATP har købt **15%** af **solcelleselskabet Better Energy** for et trecifret millionbeløb

Akademikerpension, Industriens Pension, PenSam og Danske Bank Asset Management har i 2022 **tilsluttet sig ATP's arbejde** med ESG-data i unoterede investeringer

Medlemmerne skal have de bedst mulige pensioner

ATP har siden etableringen i 1964 været en del af danskernes økonomiske grundtryghed i pensionisttilværelsen sammen med folkepensionen. Netop den rolle har stor betydning for, hvordan vi designer ATP Livslang Pension og håndterer vores investeringer. ATP's rolle blev senest understreget i forbindelse med Folketingets behandling af ATP-loven i maj 2021. Her blev et bredt flertal i Folketinget enige om at stadfæste ATP's position i det danske pensionssystem, som en del af grundtrygheden i den såkaldte søjle 1 sammen med folkepension. Ændringen gav ATP mulighed for at optimere vores forretningsmodel til gavn for vores 5,5 mio. medlemmer.

Forretningsmodellen er derfor indrettet efter formålet om at levere økonomisk grundtryghed via livslange garanterede pensioner, der tilstræbes realværdisikret over tid. Dermed adskiller forretningsmodellen sig fra andre pensionsleverandører, der typisk har til formål at erstatte en arbejdsindkomst ved pensionering.

Hele ATP's formue tilhører vores medlemmer, og derfor har ATP ikke en egenkapital. ATP's formue kan således helt grundlæggende opdeles i fordelte midler, der dækker de livslange garanterede pensioner, og ufordelte midler, der endnu ikke er fordelt blandt medlemmerne.

Den obligatoriske indbetaling opdeles i et garantibidrag og et bonusbidrag, hvor garantibidraget udgør 80 pct. af indbetalingen og bonusbidraget 20 pct. Garantibidraget benyttes til at sikre det enkelte medlem en livslang og garanteret pension fra folkepensionsalderen, mens bonusbidraget, der er ufordelt, skal medvirke til at realværdisikre de livslange pensioner over tid, samt dække for uforudsete begivenheder, der måtte ramme ATP – som fx længere levetid blandt medlemmerne end forudsat. De midler, der medgår til garantibidraget og bonusbidraget investeres derfor under hensyntagen til deres respektive roller. Garantibidrag investeres med lav risiko, i obligationer og renteswaps, således at ATP kan være sikker på at kunne udbetale de garanterede livsvarige pensioner til medlemmerne fra folkepensionstidspunktet. De ufordelte midler investeres med højere risiko, således at afkastet herfra over tid kan medvirke til at realværdisikre pensionerne. Samlet betyder dette, at ATP tager en afbalanceret risiko i forhold til vores formål.

For ATP's bestyrelse og ledelse er det højeste prioritet løbende at sikre, at forretningsmodellen er tidssvarende i forhold til formålet: at sikre medlemmerne de bedst mulige livslange pensioner. De seneste år har ATP derfor arbejdet på at optimere pensionsproduktet og forretningsmodellen. Dette er sket under hensyntagen til, at ATP fortsat med meget stor sikkerhed skal kunne honorere de garanterede pensioner. Men for ATP – og ikke mindst for ATP's medlemmer – er det også vigtigt, at realværdisikre pensionerne over tid. Derfor er forretningsmodellen blevet optimeret på to områder: livrente med markedseksposering og ændret afdækningsstrategi.

Optimering nummer 1:

Livrente med markedseksposering

De overordnede principper i ATP's forretningsmodel er bevaret, så garantibidraget (80 pct. af medlemmernes ATP-bidrag) fortsat sættes til side til optjening af pension og fortsat er garanteret, hvad angår levetid. Fra og med 2022 opdeles garantibidraget på 80 pct. i to dele for de medlemmer, der har mere end 15 år til folkepensionsalderen, for på den måde at opnå en forventet højere garanteret pension over tid:

- 60 pct. investeres med lav risiko = rentebidraget
- 20 pct. investeres med højere risiko = markedsbidraget

Den pension, der optjenes for markedsbidraget, kalder vi livrente med markedseksposering. Den er baseret på det afkast, der opnås ved at investere med højere risiko. Ved at investere markedsbidraget med højere risiko forventes der over tid et højere afkast og dermed en højere pension. Når vi investerer med en højere risiko, er der også risiko for, at vi på nogle tidspunkter taber på investeringerne, og den optjente pension af disse bidrag svinger op og ned, afhængig af det opnåede afkast.

Et tab har ikke nødvendigvis stor betydning, hvis ATP kan nå at indhente det tabte, inden medlemmet skal på pension. Det er netop derfor, at livrente med markedseksposering alene omfatter de medlemmer, der har mere end 15 år til folkepension. For at undgå en væsentlig forringelse af pensionen kort før folkepensionsalderen bliver den pension, der er optjent med markedsbidrag, gradvist investeret med lav risiko de

sidste 15 år frem mod folkepensionsalderen. Dermed vil både pension optjent via rentebidrag og markedsbidrag være garanteret og ikke kunne nedsættes fra folkepensionsalderen – men den vil stadig kunne blive forhøjet med bonus.

Optimering nummer 2:

Ændret afdækningsstrategi

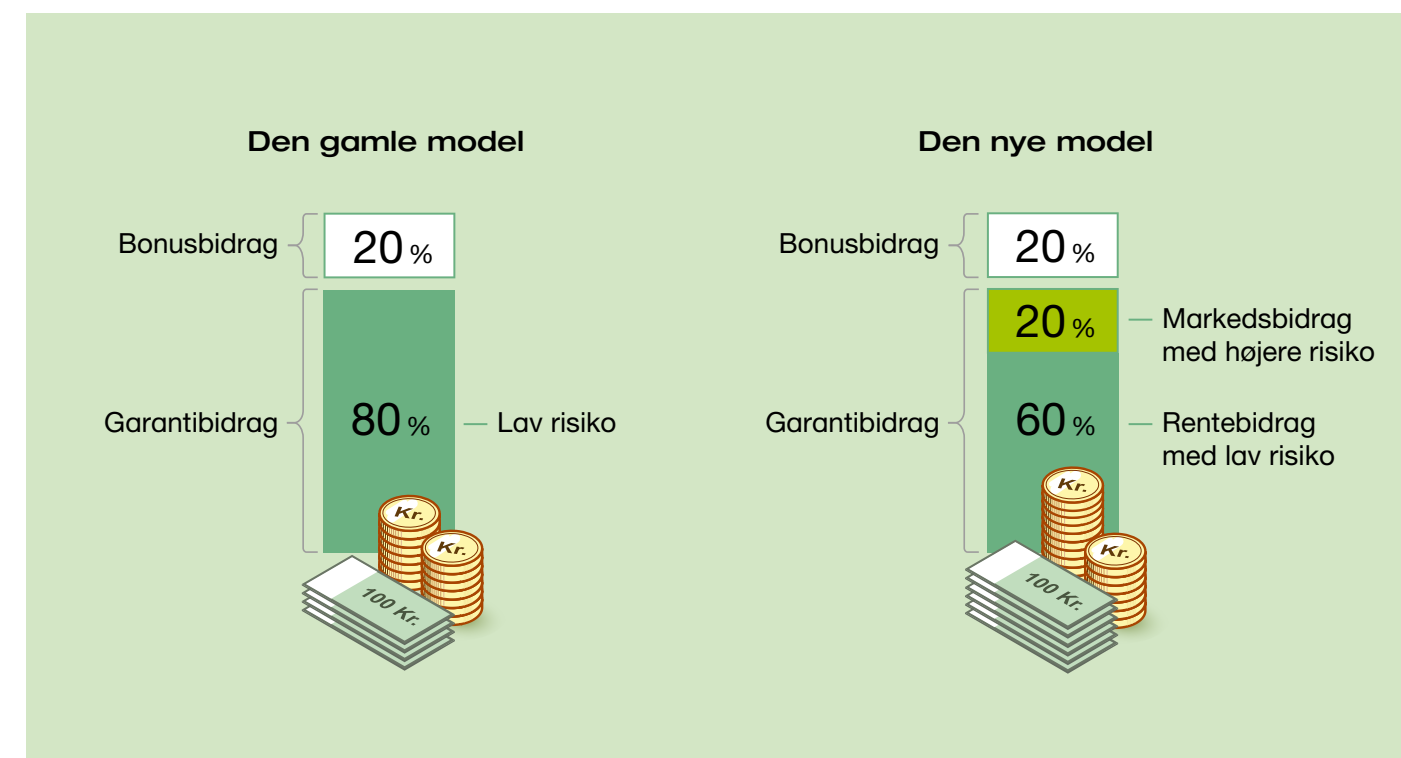
Med tilpasningen af ATP-loven fra 2021 blev der åbnet for, at ATP fører en ændret afdækningsstrategi med det formål at øge det samlede investeringsafkast, samtidig med at vi fortsat kan garantere de livslange pensioner med megen stor sikkerhed. Den ændrede afdækningsstrategi bygger på det særlige ATP-karakteristika, at medlemmerne ikke kan tage deres penge ud af ATP, men får dem udbetalt livsvarigt og garanteret fra folkepensionsalderen. Derfor kan ATP agere som en reelt langsigtet investor.

Den ændrede afdækningsstrategi sigter derfor efter, at ATP som pensionskasse kan opnå det bedste af to verdener –

at levere et højere afkast og samtidig bevare de underliggende garantier.

Ændringen øger ATP's samlede investeringsrisiko, idet den ændrede afdækningsstrategi indebærer, at der i tillæg til den eksisterende renteafdækning af de garanterede pensioner tilføres en mængde aktiver med højere risiko og et højere forventet afkast til afdækningen. Dermed forøges det samlede forventede afkast i afdækningsporteføljen, således at det forventede ekstra afkast over tid kan bidrage til en forøgelse af bonuspotentialet og dermed bonustildelingen. Den samlede risiko vil også efter justering af ATP Livslang Pension være mindre end det typiske markedsrenteprodukt, hvilket er en naturlig følge af, at ATP netop leverer en livslang garanteret pension.

ATP har i 2022 gjort forretningen klar til, at en ændret afdækningsstrategi kan sættes i værk i løbet af 2023.

Governance og ESG-processer

For at sikre en ledelsesmæssig forankring af samfundsansvar i ATP's investeringsbeslutninger har ATP's bestyrelse besluttet, at arbejdet koordineres i en særlig komité for samfundsansvar. Komitéen har direktøren som formand og består derudover af ATP's koncerndirektører for henholdsvis investeringer og risiko samt relevante ledere i og udenfor investeringsorganisationen. Komitéen sekretariatsbetjenes af Team ESG, der er en del af investeringsafdelingen. Direktionen rapporterer løbende til bestyrelsen om arbejdet med samfundsansvar.

ATP'S POLITIKKER FOR SAMFUNDSANSVAR

Politik for samfundsansvar i investeringer

ATP's politik for samfundsansvar i investeringer udgør den overordnede ramme for arbejdet med samfundsansvar på tværs af aktivklasser og investeringsmetoder.

Politikken skal sikre, at ATP også inddrager hensyn til miljø, klima, menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, antikorruption og ledelsesforhold i sin risikostyring og sine investeringsprocesser på linje med hensyn til andre forretningsmæssige forhold og risici.

I ATP's politik for samfundsansvar i investeringer opstiller bestyrelsen nogle grundlæggende principper og minimumskriterier for porteføljeselskabers adfærd. Politikken bestemmer blandt andet, at ATP ikke investerer i selskaber, som bevidst og gentagne gange bryder love og regler i de lande, hvor de opererer. Politikken fastslår også, at porteføljeselskaber skal agere i overensstemmelse med normer, der kan udledes af internationale konventioner, som Danmark har tiltrådt.

Politik for aktivt ejerskab

ATP's politik for aktivt ejerskab beskriver de principper og processer, som styrer ATP's arbejde med aktivt ejerskab. Som en ansvarlig og langsigtet investor har ATP en interesse i, at investorer, som ejere af børsnoterede selskaber, har mulighed for at forstå og kontrollere selskabernes overordnede dispositioner og dermed fremme selskabernes langsigtede værdiskabelse.

Politik for skat i investeringer i ATP Koncernen

ATP's politik for skat i investeringer beskriver ATP's tilgang til

skat i investeringer. Vores skattepolitik har til formål at gøre vores investeringer mere robuste overfor skattemæssige risici og sikre, at vi tager et medansvar for at styrke governance på området. Vi stiller således høje krav for at bidrage til, at ATP betaler den korrekte skat – hverken for meget eller for lidt.

IDENTIFICERING AF RISICI OG ØNSKET RISIKOPROFIL – UDDRAG FRA POLITIK FOR SAMFUNDSANSVAR

ATP ser bæredygtighedsrisici på linje med andre investeringsmæssige risici, herunder markedsrisiko.

Vi forstår bæredygtighedsrisici på samme måde som immaterielle aktiver såsom goodwill, brand og intellektuelle rettigheder, hvor værdiansættelsen har en subjektiv karakter.

ATP's arbejde med bæredygtighedsrisici peger i retning af, at målemetoder, data mv., til at vurdere indvirkningen på værdien af investeringerne ikke er udviklet på samme niveau som traditionelle risikofaktorer. Derfor kan der hverken identificeres eller laves en nuanceret og konkret vurdering af, hvordan forskellige bæredygtighedsrisici gør sig gældende på tværs af typer af investeringer på samme måde som ved traditionelle finansielle risici. Af denne årsag kan bæredygtighedsrisici på nuværende tidspunkt ikke være primært styrende i investerings- og risikoarbejdet.

Derfor arbejdes der med en mere overordnet og samlet tilgang til vurderingen af bæredygtighedsrisici. Som det er tilfældet med øvrige investeringsmæssige risici, stræber ATP efter at identificere ESG-relaterede risikokilder og vurdere, i hvilken grad, ATP kompenseres.

ATP arbejder løbende på at forbedre mulighederne for at integrere bæredygtighedsrisici ved at udvikle og prøve nye metoder fx ved at arbejde med klimadata, som er det område, der i ATP's vurdering er længst fremme.

TO ESG-SPOR I ATP'S INTERNE GOVERNANCE

Principielle beslutninger indenfor rammerne af ATP's bestyrelses politik for samfundsansvar

Komite for samfundsansvar

I Komiteen for samfundsansvar diskuteres principielle beslutninger på ESG-området, ligesom det også er i dette forum, at beslutninger med relation til ATP's politik for samfundsansvar træffes. Det er fx eksklusioner af selskaber, ligesom der også tages beslutninger om øvrige ESG-forhold. Komiteen for samfundsansvar ledes af ATP's direktør med deltagelse af investeringsdirektøren, risikodirektøren m.fl.

Konkrete investeringer

Investeringsforum

ESG er en integreret del af ATP's investeringsprocesser, og derfor forbehandles alle ESG-beslutninger om konkrete investeringer i Investeringsforum, hvorefter ATP's investeringsdirektør træffer endelig investeringsbeslutning. Det sikrer, at ESG er en del af den investeringsmæssige due diligence, ligesom forankringen i Investeringsforum også sikrer, at konkrete ESG-beslutninger arkiveres sammen med resten af investeringens dokumentation, så der kan følges op i løbet af ATP's ejertid. Den endelige investeringsbeslutning træffes af ATP's Risiko- og investeringskomité.

Nye ESG-principper sætter retningen

ATP har et investment belief om, at integration af ESG i vores investeringsarbejde kan reducere risici og bidrage til langsigtet værdiskabelse. Derfor søger vi løbende:

Princip

- 1** At udbygge stærke processer for både ESG due diligence og ESG asset management på tværs af aktivklasser skræddersyet til de konkrete investeringsprocesser.

ATP har over de seneste fem år systematiseret og styrket vores ESG-processer. Det arbejde fortsætter vi med at forbedre, så ESG i fremtiden fortsat vil være en integreret del af investeringsprocesserne.
- 2** At forbedre vores ESG-datagrundlag med fokus på at udvikle selskabers egen rapportering af data.

De seneste år har ESG-data været i højsædet i den finansielle branche blandt andet pga. reguleringen fra EU. ATP vil gerne understøtte udviklingen af bedre ESG-data, men hvis det skal give mening, så skal det være data, som selskaberne selv rapporterer og arbejder med, og ikke estimer, som ikke har bund i virkeligheden. Det øger også selskabernes fokus på at arbejde med at lave forbedringer i deres forretninger og værdikæde.
- 3** At udvikle ATP's generelle pejlemærker og specifikke forventninger til selskabernes ESG-praksis.

Emner som samfundsansvar og bæredygtighed er i konstant udvikling gennem samfundsmæssige holdninger og lovgivninger. I ATP holder vi os på forkant med udviklingen og tilpasser vores praksis, så vi både kan være en god sparringspartner for virksomheder, samtidig med vi kan være tydelige om vores holdninger.
- 4** At kortlægge ATP's investeringsporteføljers ESG-karakteristika med henblik på at prioritere ESG-indsatsen.

Forskellige selskaber har forskellige udfordringer, ligesom ens påvirkning af ESG-forhold kan afhænge af, hvor i værdikæden et selskab er. Derfor skal vi kunne analysere vores porteføljer med henblik på at forstå, hvor udfordringerne ligger, så vi kan bruge kræfterne bedst muligt.
- 5** At bidrage til reelle forbedringer i det enkelte selskab både til gavn for ATP's investeringer og samfundet med udgangspunkt i en præference for aktivt kapitalejerskab.

ESG handler om at drive reelle forbedringer i de selskaber, vi investerer i. Derfor har ATP fokus på det enkelte selskab fremfor at kigge på overordnede tal og metrikker, som kan sløre, hvad den reelle effekt af indsatsen er.
- 6** At skelne finansiell materialitet og samfundsmæssig materialitet fra hinanden og samtidigt løbende forsøge at forstå samspillet mellem finansiell materialitet og samfundsmæssig materialitet.

Når man arbejder med ESG i investeringer kan det anskues på to måder. Hvis man søger at begrænse risici fra ESG-forhold kaldes det finansiell materialitet eller bæredygtighedsrisici i EU's disclosure-forordningen. Søger man derimod at begrænse et selskabs påvirkning på omverdenen fx CO₂-emissioner, så kaldes det for samfundsmæssig materialitet eller negative bæredygtighedsvirkninger. Den dualitet er centralt for arbejdet med ESG, hvilket vi også ser i lovgivningen, der kommer fra EU, hvor dele af fx disclosureforordningen er rettet entydigt mod den samfundsmæssige materialitet.

Svært år udfordrer også grønne ambitioner

ATP meldte i 2021 en række ambitioner ud for vores fremtidige klimaindsats. Vi vil i endnu højere grad investere grønt og stille krav til porteføljeselskabernes grønne omstilling.

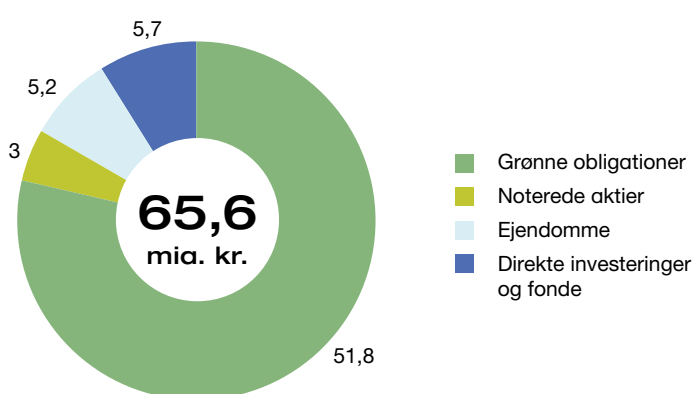
I 2025 er det ambitionen, at ATP skal have 100 mia. kr. i grønne investeringer, og det tal skal i 2030 være vokset til 200 mia. kr. Ved udgangen af 2022 var tallet 65,6 mia. kr.

2022 har været et af de mest udfordrende investeringsår længe, og det har naturligvis også sat sit præg på de grønne investeringer. I løbet året har ATP foretaget grønne investeringer for i alt 27 mia. kr. primært i grønne obligationer, mens der i samme periode er solgt grønne investeringer for 12 mia. kr.

Med de stigende renter er værdien af ATP's obligationsbeholdning faldet, hvilket også har ramt de grønne investeringer, ligesom aktier og andre aktivklasser heller ikke er gået ram forbi. Derfor har nettotilgangen af grønne aktiver ikke givet

udslag i en tilsvarende stigning i den samlede beholdning af grønne aktiver.

Fordeling ATP's grønne investeringer i 2022, mia. kr.

SÅDAN OPGØR ATP SINE GRØNNE INVESTERINGER

EU's arbejde med en grøn taksonomi er fortsat ikke i mål, men ATP har alligevel valgt at inspirere sin opgørelse af den foreløbige taksonomi for at sikre, at vores grønne investeringer kan opgøres på en måde, som sikrer mest mulig troværdighed om vores ambitioner.

Grønne obligationer: Opgøres som de grønne obligationer, der lever op til ICMA's Green Bond Principles og desuden ATP's egne principper, som er mere restriktive.

Ejendomme: Opgøres som de ejendomme, der er certificeret efter de internationalt anerkendte standarder DNGB, LEED og BREEAM.

Børsnoterede aktier: Opgøres ud fra foreløbige estimater på taksonomi-alignment fra en anerkendt dataleverandør (MSCI).

Direkte investeringer og fonde: ATP's investeringsdirektør udpeger grønne aktiver, som forventeligt vil kunne rummes indenfor EU's taksonomi for bæredygtige investeringer. ATP tæller kun disse investeringer med, hvis investeringernes sandsynlige grad af tilpasning til EU's taksonomi for bæredygtige aktiviteter verificeres af ekstern konsulent.

Ambitionerne gælder under en række forudsætninger, herunder fx politisk og økonomisk udvikling, som er tilgængelige på ATP's hjemmeside. ATP offentliggør et samlet tal for de grønne investeringer og et tal for de enkelte kategorier. På grund af markedshensyn offentliggør vi ikke selskabsdetaljer.

Arbejdet med at nå klimaambitionerne sker inden for rammerne af prudent-person og kravet om, at ATP skal investere sine aktiver, så medlemmernes interesser varetages bedst muligt.

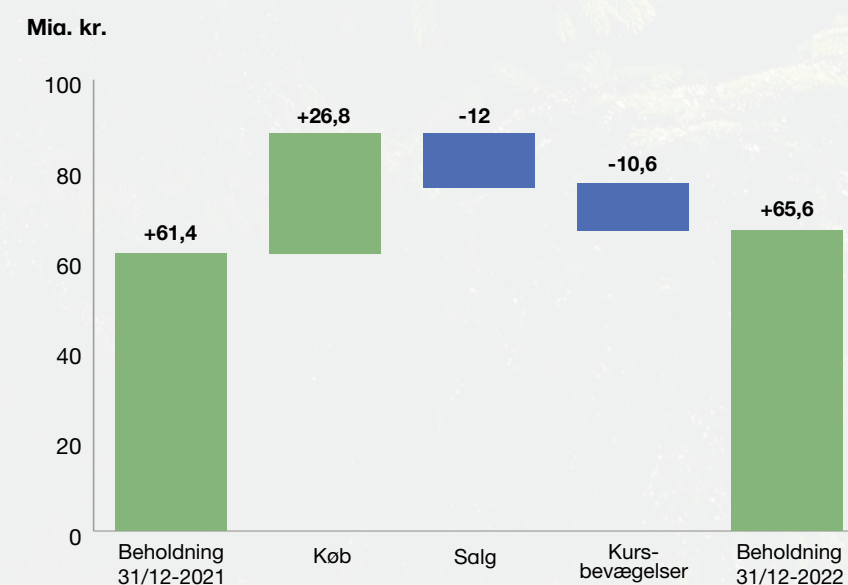
Status på ATP's klimaambitioner

Værdien af grønne obligationer var ved udgangen af året 51,8 mia. kr., hvor det ved indgangen af året var 44,2 mia. kr. ATP har købt nye obligationer for ca. 20 mia. kr., men pga. negativ kursudvikling for hele ATP's obligationsportefølje er værdien af porteføljen kun steget med omkring 7 mia. kr.

For de noterede aktier er der ligeledes en markant tilbagegang, hvor aktierne har mistet værdi, og ATP har reduceret risiko, hvilket betyder, at ATP's samlede beholdning af aktier er mindre end ved udgangen af 2021, og derved er andelen af grønne investeringer i aktieporteføljen ligeledes mindre.

ATP solgte i foråret 2022 en større udenlandsk ejendom for 4 mia. kr., som var bæredygtighedscertificeret og dermed talte med i opgørelsen af ATP's grønne investeringer. Det afspejler et af dilemmaerne – selvom vi kommer længere væk fra ambitionen, så skal vi stadig tage vores beslutninger med det finansielle afkast for øje – også når det gælder grønne aktiver. På den positive side, så har en af ATP's ejendomme i 2022 opnået en certificering og derfor tæller den nu med i ATP's grønne investeringer.

For de direkte investeringer og fonde er der en stigning, som kan tilskrives yderligere investeringer.

Bedre data på CO₂ for selskabernes og investorerens skyld

En af ATP's ambitioner på klimaområdet er, at alle vores porteføljeselskaber i 2025 skal rapportere om deres CO₂-emissioner. Det skal de gøre både på de emissioner, de er direkte ansvarlige for i form af Scope 1 og 2, men også de emissioner, som ligger i deres værdikæde – scope 3-emissioner. Uden viden om selskabernes emissioner arbejder både ATP og selskaberne selv med bind for øjnene, og derfor er CO₂-data et vigtigt skridt i arbejdet med at nedbringe emissioner og klimarisici.

Målet er, at alle selskaber arbejder med at forbedre deres rapportering ud fra deres nuværende standpunkt, men med en forventning om, at alle løfter sit niveau. I år har der generelt set været en positiv udvikling, hvor vi har set selskaber, som ikke før har rapporteret, nu begynder at rapportere om deres CO₂-emissioner. Flere selskaber har ligeledes forbedret deres rapportering, så de nu rapporterer mere fyldestgørende.

ATP har lavet en model, hvor vi indplacerer alle selskaber ud fra deres nuværende niveau. For hvert scope gives 0-3 point, som så bliver lagt sammen for at se det samlede niveau. Der kan således opnås ni point, hvis man rapporterer tilfredsstillende på Scope 1, 2 og 3. Dermed kan vi følge de enkelte selskabers udvikling, ligesom vi også kan se gennemsnittet for forskellige dele af porteføljen.

UDVIKLING I 2022

Danske og nordiske aktier

- Fremgang i 53 pct. af selskaberne
- Højt niveau hos de selskaber, der rapporterer
- Fortsat en del selskaber, som mangler at rapportere

Globale aktier

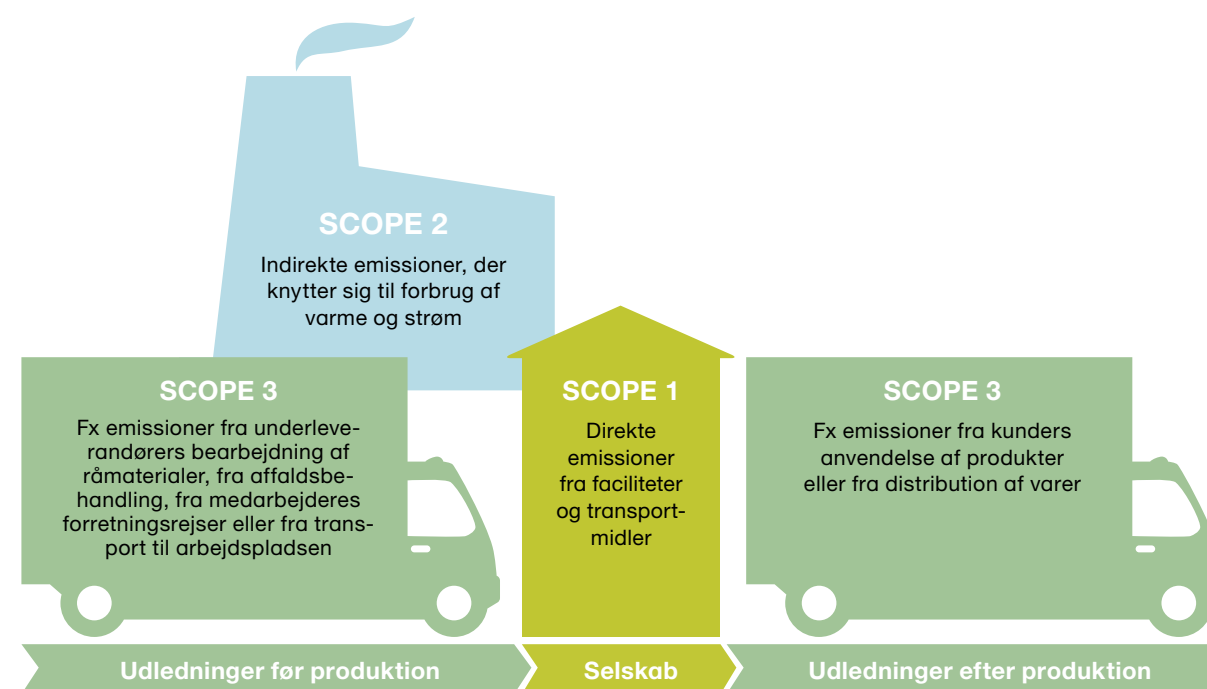
- Fremgang i 42 pct. af selskaber i global aktieportefølje
- Reel forbedring i pointscore fra 4,7 til 5,4 (når pointscore for selskaber i portefølje i 2022 sammenlignes fra sidste år til i år)
- 8 pct af selskaberne rapporterer ikke mod 24 pct. i 2021

Direkte investeringer

- Hos de direkte investeringer rapporterer omkring 67 pct.
- Niveau er meget spredt, og få selskaber demonstrerer fremgang

Fonde

- Generelt meget lav grad af rapportering
- Fonde med stærkt ESG-fokus er de bedste til at drive rapportering i porteføljeselskaber

SELSKABER SKAL RAPPORTERE TRANSPARENT OG GENNEMSKUELIGT

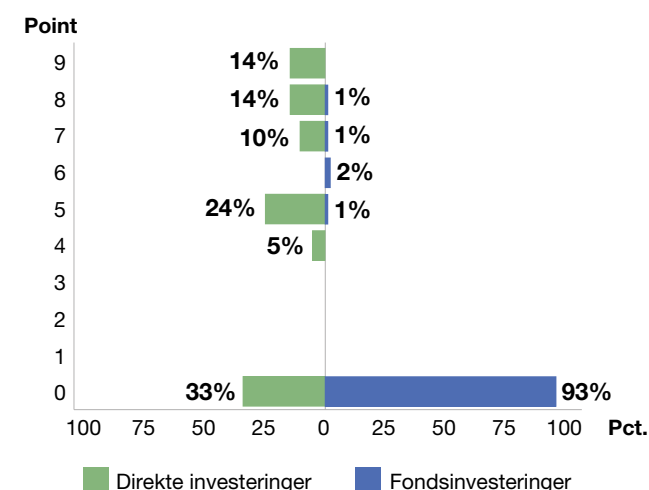
Det er vigtigt, at selskaber har fokus på alle tre slags emissioner. Emissionerne bør opgøres ud fra GHG Protocols principper, hvor der findes 15 forskellige kategorier at opgøre scope 3 ud fra. Scope 3 er vigtigt for at forstå et firmas emissioner, da der kan være forskelle i selskabernes værdikæde.

Et selskab, som fx selv står for transporten af sine varer, vil have højere scope 1-emissioner end et tilsvarende selskab, som bruger eksterne leverandører til transport, hvor emissionerne så vil være at finde i scope 3.

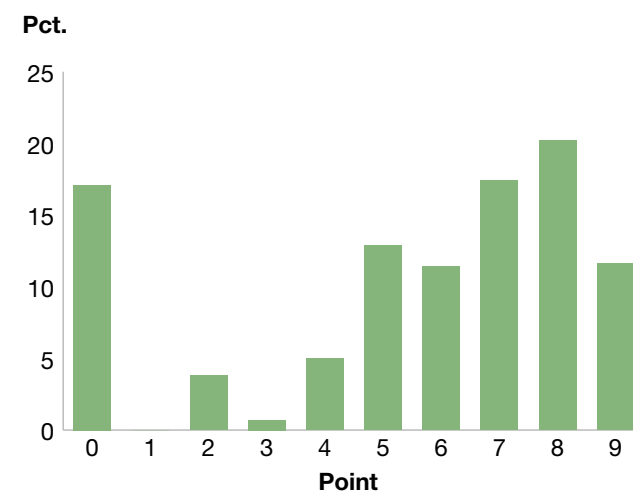
Det er dog ikke alle scope 3-emissioner, der er relevante at rapportere om. I så fald forventer vi, at selskaber forklarer, hvorfor kategorien ikke er relevant.

ATP ser gerne, at selskaber rapporterer deres Scope 2-emissioner som både location-based og market-based samt det totale energi- og elektricitetsforbrug. På denne måde kan vi se, om selskaber reducerer deres energiforbrug i driften, eller om det sker via markedsinstrumenter.

Fordeling af unoterede selskaber på point

Fordeling af børsnoterede selskaber på point

Udfordringer for CO₂-data

Der er en række udfordringer for ambitionen om dækkende CO₂-rapportering. I visse lande er klima ikke så højt på agendaen, hvorfor ATP står forholdsvis alene med sine forventninger, og derfor kan det blive svært at nå i mål med at få alle porteføljeselskaber til at rapportere dækkende. Ligeledes er der kontraktuelle forhold omkring ATP's tidligere kapitalfundsinvesteringer, fra før ambitionen blev udmeldt, som gør, at ATP ikke kan kræve, at fondenes porteføljeselskaber rapporterer om CO₂. Derfor kan ATP ikke stille krav overfor fondene, men kun henstille til, at de rapporterer. Derfor gælder ATP's ambition heller ikke for fonde, der er indgået aftale med, før ambitionen blev meldt ud.

Der er en række grunde til, det er vigtigt, at selskaber måler og er transparente om deres CO₂-emissioner.

1. Hvis ikke selskabet selv kender sine emissioner, kan selskabet ikke arbejde med at nedbringe sine emissioner og sætte mål for sin forretning.
2. Som investor arbejder vi i blinde, hvis ikke vi kender til et selskabs emissioner, fx i forhold til at vurdere klimarisici. Det er også svært for investorer at arbejde med CO₂-reduktion i porteføljen, hvis ikke der findes reelle data fra porteføljeselskaberne.
3. Der er stigende regulatoriske krav til ESG-data, herunder særligt CO₂-emissioner. I EU's nye bæredygtighedsrapporteringsdirektiv bliver rapportering om alle tre scopes et krav, og forventeligt vil vi se andre lande og regioner gå samme vej. Det er derfor rettidig omhu at forberede sig på den kommende regulering.

ATP's CO₂-aftryk på børsnoterede aktiver

ATP har i en årrække rapporteret om vores CO₂-aftryk på vores investeringer. Det har vi gjort, fordi vi ønsker at være åbne og transparente om vores investeringers påvirkning, og fordi investeringernes CO₂-aftryk med længder er ATP's største scope 3-emissioner. I fremtiden skal vi også fortælle om vores investeringers CO₂-emissioner som en del af vores PAI-rapportering.

Vi vil gerne sende et klart signal til vores porteføljeselskaber om, at vi forventer, de reducerer deres CO₂-emissioner. I 2021 udmeldte ATP i forbindelse med vores klimaambition, at vi vil reducere emissionerne fra vores investeringer i aktier, erhvervsobligationer og ejendomme. For det er selskaberne, som skal hjælpe ATP i mål med vores ambition. Vi ønsker at bidrage til reelle emissionsreduktioner i den danske og globale økonomi fremfor at gennemføre porteføljeomlægninger, som fører til et lavere aftryk i vores portefølje, men som ikke afspejler reelle reduktioner.

ATP's rapportering og ambition dækker kun selskabernes scope 1- og 2-emissioner. Den afgrænsning har vi valgt, da datagrundlaget for selskabernes scope 3 på nuværende tidspunkt ikke er tilstrækkeligt til at lave meningsfulde porteføljeopgørelser endsize ambitioner. En af de nye PAI-indikatorer er selskabernes scope 3-emissioner, som ATP rapporterer om i vores PAI-erklæring. Selvom særligt en række større selskaber er langt fremme på scope 3-rapportering, så er datagrundlaget mangelfuldt, og derfor er ATP's ambition at forbedre selskabernes scope 3-rapportering.

Der findes forskellige måder at måle investorers CO₂-aftryk på, hvor Taskforce on Climate-Related Disclosures (TCFD) anbefaler fire. Selvom ATP rapporterer på alle fire metrikker, er ATP tilbageholdende med at drage konklusioner ud fra porteføljetilgange, da alle metrikker har forskellige fordele og ulemper. ATP har valgt metrikken carbon intensity som udgangspunkt for vores klimaambition – carbon intensity normaliserer CO₂-emissionerne ud fra porteføljeselskabernes omsætning, og dermed giver den et billede af selskabernes CO₂-effektivitet. Der er dog også en række begrænsninger, som gør, at man skal være påpasselig med at drage håndfaste konklusioner ud fra denne metrik.

En porteføljes CO₂-aftryk er i høj grad en afspejling af, hvilke sektorer, porteføljen er eksponeret imod. Forsynings- og energiselskaber har langt højere udledninger end fx finans og IT, og man kan dermed opnå store fald i porteføljens udledning ved at re-allokere mellem disse sektorer.

For carbon intensity, som er ATP's foretrukne metode, gælder desuden, at udviklingen over tid påvirkes af inflationsniveauet i de lande, hvor porteføljeselskaberne genererer deres omsætning. Høje prisstigningstakter indebærer, at selskabernes omsætning opgjort nominelt vil stige, hvilket vil reducere carbon intensity alt andet lige.

UDVIKLINGEN I ATP'S PORTEFØLJE I 2022

Intensiteten på de nordiske aktier er faldet – det skyldes primært, at ATP har reduceret positionen i Mærsk, som er et af de tungeste selskaber set på CO₂. Frasalget skyldes ikke klimaovervejelser.

I den globale aktieportefølje er intensiteten steget – det skyldes, at der er blevet tilvalgt selskaber indenfor energi, som har et højere CO₂-aftryk.

Vores erhvervsobligationsportefølje er siden klimaambitionen offentliggørelse omlagt til kun at bestå af grønne obligationer, som bl.a. udstedes af forsyningsselskaber med et højt CO₂-aftryk. Så selvom obligationerne finansierer grønne projekter har de en høj carbon intensitet, da denne metrik opgøres på basis af moderselskabets CO₂-tal og ikke de finansierede projekter.

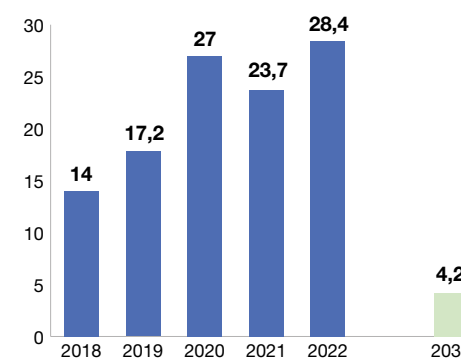
CO₂-AFTRYK AF EJENDOMSPORTEFØLJE

ATP Ejendomme udgiver i 2023 for første gang et CO₂-regnskab, som bliver præsenteret i ATP Ejendomes årsrapport.

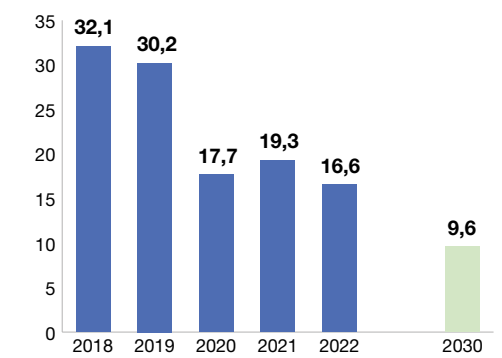
	Total Carbon Emission		Carbon Footprint		Carbon Intensity		WACI	
	tonnes CO ₂ e	Udvikling fra 2021	tonnes CO ₂ e/DKKm	Udvikling fra 2021	tonnes CO ₂ e/DKKm	Udvikling fra 2021	tonnes CO ₂ e/DKKm	Udvikling fra 2021
Nordiske Aktier								
Samlet, MB	113.567	-75,99%	4,74	-53,93%	13,32	-60,04%	8,67	-60,07%
Samlet, LB	117.650	-75,13%	4,91	-52,27%	13,80	-58,60%	9,19	-57,67%
Scope 1	107.551	-76,07%	4,49	-54,10%	12,62	-60,18%	7,89	-61,06%
Scope 2, MB	6.016	-74,55%	0,25	-50,76%	0,71	-57,74%	0,78	-46,14%
Scope 2, LB	10.099	-57,27%	0,42	-17,34%	1,18	-29,06%	1,30	-10,20%
Udenlandske Aktier								
Samlet, MB	283.893	-40,95%	10,87	41,96%	18,36	34,10%	23,43	68,10%
Samlet, LB	286.077	-40,50%	10,96	43,05%	18,50	35,13%	23,76	70,45%
Scope 1	237.271	-35,36%	9,09	55,36%	15,34	46,83%	19,76	90,96%
Scope 2, MB	46.622	-58,99%	1,79	-1,34%	3,01	-6,95%	3,67	2,19%
Scope 2, LB	48.806	-57,07%	1,87	3,28%	3,16	-2,59%	4,00	11,31%
Aktier samlet								
Samlet, MB	397.460	-58,33%	7,94	-9,48%	16,57	-14,33%	16,37	-4,99%
Samlet, LB	403.727	-57,67%	8,06	-8,05%	16,83	-12,98%	16,79	-2,55%
Scope 1	344.822	-57,77%	6,89	-8,29%	14,37	-13,20%	14,08	-3,14%
Scope 2, MB	52.638	-61,67%	1,05	-16,56%	2,19	-21,07%	2,29	-14,67%
Scope 2, LB	58.905	-57,11%	1,18	-6,62%	2,46	-11,67%	2,71	1,00%
Erhvervsobligationer								
Samlet, MB	78.303	0,50%	15,71	-11,83%	28,38	19,49%	32,67	-11,64%
Samlet, LB	76.680	-1,58%	15,39	-13,66%	27,79	17,02%	32,76	-11,39%
Scope 1	65.249	-2,77%	13,09	-14,71%	23,65	15,64%	22,53	-19,58%
Scope 2, MB	13.053	20,84%	2,62	6,04%	4,73	43,80%	10,13	13,20%
Scope 2, LB	11.431	5,82%	2,29	-7,14%	4,14	25,92%	10,22	14,23%

LB: Location-based MB: Market-based. Se regnskabspraksis for uddybning af metrikker.

ATP's 2030-ambition for erhvervsobligationer

ATP's 2030-ambition for aktier

PAI – Nye rapporteringskrav om negative bæredygtighedsvirkninger

Med Disclosureforordningen satte EU en ny standard for, hvordan europæiske finansielle aktører skal rapportere om deres indsatser indenfor bæredygtighed. Et af nybruddene i lovgivningen er, at investorer årligt beskriver de vigtigste negative bæredygtighedsvirkninger af deres investeringer ved at rapportere på 18 obligatoriske og mindst to frivillige indikatorer indenfor klima, miljø, menneskerettigheder, arbejdstagerforhold og antikorrupsion – de såkaldte PAI-indikatorer (Principal Adverse Impact Indicators). Da en af indikatorerne omhandler investeringer i fossil energi, har ATP valgt at lade den hidtidige kortlægning udgå for ikke at rapportere forskellige tal pga. forskellige afgrænsninger.

PAI-indikatorerne fokuserer på samfundsmæssig materialitet, hvilket betyder, at de handler om, hvordan de selskaber, som ATP og andre finansielle aktører investerer i, kan have en negativ påvirkning på omverdenen. Det har altså ikke noget med selve det finansielle afkast at gøre, men nærmere selskabernes aktiviteter påvirkning af omverdenen.

Et af disclosureforordningens krav er, at investorer ikke kun skal beskrive de vigtigste negative bæredygtighedsvirkninger af deres investeringer ved at rapportere på PAI-indikatorerne, men også fortælle om de tiltag, de sætter i værk for at minimere dem. Det kræver, at vi som investor gør en seriøs indsats for at forstå de enkelte indikatorer i dybden og undersøge, hvad der driver vores porteføljes indvirkninger, samt hvor og hvordan vi som investor bedst kan sætte ind med tiltag. Derfor har vi valgt at supplere vores PAI-rapportering med en særskilt PAI-rapport for at give et mere dybdegående indblik i vores arbejde med negative indvirkninger.

PAI-indikatorerne repræsenterer i høj grad et nybrud indenfor brugen af ESG-data og er et af flere skridt i EU's arbejde med bedre bæredygtighedsdata. På sigt er det tanken, at EU's nye direktiv om bæredygtighedsrapportering (Corporate Sustainability Reporting Directive - CSRD) skal øge tilgængeligheden af ESG-data og herunder også PAI-indikatorerne.

Men på nuværende tidspunkt, hvor den finansielle sektor skal rapportere første gang, er der ikke noget krav om, at selskaberne skal rapportere de tilsvarende data. Det vil blive forbedret på sigt, om end det kun vil være selskaber underlagt CSRD, der vil rapportere den data. Derfor har investorer og andre finansielle aktører måttet lave rapporteringen på baggrund af ufuldstændige data.

Den begrænsede datatilgængelighed gør også, at vores primære tiltag som investor de kommende år bliver at fremme selskabernes rapportering på PAI-indikatorerne. Derfor vil vores negative indvirkninger også være stigende i de første år med PAI-rapportering, i takt med at vi får mere data og dermed viden om vores selskabers negative indvirkninger.

Man skal passe på, at man ikke drager for hurtige konklusioner på baggrund af overordnede porteføljedata. Det kan man fx se på data for Scope 1 og 2 CO₂-emissioner, som er de indikatorer, hvor der er den bedste datadækning. Hvis man ser på en porteføljes CO₂-aftryk, er der en klar sammenhæng mellem, hvilke sektorer man er investeret i, og hvor højt ens CO₂-aftryk er.

DANSKE SELSKABER ER GODT MED PÅ PAI-RAPPORTERING

ATP's rundspørge til danske C25-selskaber viste, at det primært er tre indikatorer, som de ikke forventer at blive klar med, nemlig indikatorerne om biodiversitet, udledning til vand og løngabet mellem mænd og kvinder. Nogenlunde samme billede tegner sig i forhold til, hvilke indikatorer der giver flest udfordringer for selskaberne, om end indikatoren om scope 3-udledninger her er i top-3. Næsten alle selskaberne forventer dog at blive klar til at rapportere deres scope 3-udledninger, hvilket formentlig har at gøre med, at dette er noget, som investorerne har efterspurgt i længere tid, modsat mange af de andre indikatorer, der er ret nye for investeringsverdenen.

Nr.	Indikator for negativ indvirkning på bæredygtighed	Enhed	Børsnoterede aktiver	Unoterede aktiver	Samlet for ATP
1	Drivhusgasemissioner				
	Scope 1	Ton	468.895	160.773	629.668
	Scope 2	Ton	79.081	23.721	102.803
	Scope 3	Ton	7.528.294	244.455	7.772.749
	Total	Ton	8.076.269	428.950	8.505.219
2	CO ₂ -aftryk	Ton/mio. EUR	1.322,0	88,2	816,5
3	Investeringsmodtagende virksomheders drivhusgasemissionsintensitet (WACI)	Ton/mio.EUR	1.622,4	686,9	1.237,3
4	Andel af investeringer i virksomheder, der er aktive i sektoren for fossile brændstoffer	Pct.	12,0%	17,4%	14,5%
5	Andel af investeringsmodtagende virksomheders forbrug af ikkevedvarende energi og produktion af ikkevedvarende energi fra ikkevedvarende energikilder i forhold til vedvarende energikilder udtrykt i procent af de samlede energikilder	Pct.	71,3%	72,8%	71,9%
6	Energiforbrug i GWh pr. mio. EUR i indtægter for investeringsmodtagende virksomheder pr. sektor med stor indvirkning på klimaet				
	A - Landbrug, skov og fiskeri	GWh/mio. EUR	0,47	0,05	0,14
	B - Råstofudvinding	GWh/mio. EUR	4,18	0,01	0,83
	C - Industri	GWh/mio. EUR	0,41	1,00	0,56
	D - El, gas og varmforsyning	GWh/mio. EUR	2,56	0,14	1,65
	E - Vandforsyning	GWh/mio. EUR	0,76	9,74	7,16
	F - Bygge og anlæg	GWh/mio. EUR	0,21	2,25	1,02
	G - Handel og autoreparation	GWh/mio. EUR	0,13	0,08	0,10
	H - Transport og opbevaring	GWh/mio. EUR	1,41	0,60	0,82
	L - Fast ejendom	GWh/mio. EUR	0,46	2,09	0,55
7	Andel af investeringer i investeringsmodtagende virksomheder med anlæg/aktiviteter i eller tæt på biodiversitetsfølsomme områder, hvis disse investeringsmodtagende virksomheders aktiviteter har en negativ indvirkning på disse områder	Pct.	0,0%	0,0%	0,0%
8	Ton udledning til vand, der genereres af de virksomheder, der investeres i, pr. mio. EUR investeret, udtrykt som et vægtet gennemsnit	Ton/mio. EUR	265,3	1,6	27,8
9	Ton farligt affald og radioaktivt affald, der genereres af de virksomheder, der investeres i, pr. mio. EUR investeret, udtrykt som et vægtet gennemsnit	Ton/mio. EUR	13,7	45,9	34,6
10	Andel af investeringer i investeringsmodtagende virksomheder, der har været involveret i overtrædelser af FN's Global Compact-principper eller OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder	Pct.	0,0%	0,0%	0,0%
11	Andel af investeringer i investeringsmodtagende virksomheder uden politikker for overvågning af overholdelsen af FN's Global Compact-principper eller OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder eller mekanismer til behandling af klager med henblik på at imødegå overtrædelser af FN's Global Compact-principper eller OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder	Pct.	35,1%	53,1%	42,1%
12	Gennemsnitlig ukorrigeret lønforskel mellem kønnene i de investeringsmodtagende virksomheder	Pct.	13,1%	12,5%	12,7%
13	Forhold i gennemsnit mellem kvindelige og mandlige bestyrelsesmedlemmer i de investeringsmodtagende virksomheder, udtrykt i procent af alle bestyrelsesmedlemmer"	Pct.	36,1%	16,3%	26,9%
14	Andel af investeringer i investeringsmodtagende virksomheder, der er involveret i fremstilling eller salg af kontroversielle våben	Pct.	0,0%	0,0%	0,0%
Valgfri	Forbrug og genanvendelse af vand				
	Gennemsnitlig mængde vand, der forbruges af de investeringsmodtagende virksomheder(i kubikmeter) pr. mio. EUR i indtægter for de investeringsmodtagende virksomheder	Ton/mio. EUR		1.370,4	1.370,4
	Vægtet gennemsnitlig procentdel af vand, der genanvendes, og genbruges af investeringsmodtagende virksomheder	Pct.		9,13%	9,13%
Valgfri	Andel af investeringer i investeringsmodtagende virksomheder uden politikker til forebyggelse af arbejdsulykker	Pct.	26,5%	33,8%	30,0%
15	Investeringsmodtagende landes drivhusgasemissionsintensitet	Ton/mio. EUR	176,8		
16	"Antallet af investeringsmodtagende lande forbundet med krænkelser af sociale rettigheder (absolut tal og relativt talt divideret med alle investeringsmodtagende lande) som omhandlet i internationale traktater og konventioner, FN's principper og i givet fald national lovgivning	Pct.	0,0%		
17	Eksposering for fossile brændstoffer via fast ejendom	Pct.	0	0	0
18	Andel af investeringer i energiineffektiv fast ejendom	Pct.	N/A	71,9	71,9

Bedre ESG-data kræver tålmodighed

ATP lancerede i 2020 et ESG-spørgeskema med ambitionen om at forbedre ESG-datagrundlaget for de unoterede selskaber i vores portefølje. Over de seneste år har der været en øget interesse på de børsnoterede markeder drevet af investorer og stigende regulering, mens det ikke har været tilfældet for de unoterede aktiver med mere koncentreret ejerskab. Vi vidste derfor godt, at det ville blive en udfordring, og selvom vi er kommet et stykke af vejen, så er der fortsat langt igen.

På den positive side kan vi først og fremmest notere, at vi har fået selskab af tre andre pensionselskaber, som også vil bruge vores spørgeskema til deres unoterede investeringer. Dermed skaber vi ringe i vandet, ved at flere stiller de samme spørgsmål, og dermed øger opmærksomheden om vigtigheden af ESG-rapportering. Ligeledes udvider vi datagrundlaget, så vi kan lave bedre analyser af forskellige sektorer og sammenligne virksomheders resultater.

Vi kan også notere, at antallet af deltagende selskaber er steget år for år, hvilket i 2022 er drevet af selskaber, der er ejet af vores samarbejdspartnere. I år har ATP måttet notere et lille tilbagefald i rapporteringen hos de selskaber, som ligger i kapitalfonde. Det skyldes, at en fond, som rapporterede på vegne af mange selskaber i 2021, i år har sat sin rapportering på pause for at styrke rapporteringsgrundlaget og dataindsamlingen. Derfor forventer vi, at dette års tilbagefald næste år vendes til en solid fremgang.

Ser man på de selskaber, som har rapporteret i alle tre år, hvor vi har sendt spørgeskemaet ud, kan vi også notere en fremgang. Her kan vi nemlig se en forbedring i svarprocenten år for år, hvor det særligt er bundniveauet, som selskaberne hæver, hvilket giver en mere komplet rapportering. Her kan vi se, at spørgeskemaet også driver reel udvikling, hvor selskaberne får relevante politikker og ledelsessystemer på plads.

Men på trods af den positive udvikling, så har vi fortsat et stykke vej igen, før vi når et tilfredsstillende niveau. Her er udfordringen først og fremmest at få flere selskaber til at svare. Det er særligt de selskaber, som ligger i kapitalfonde, hvor aftalerne er indgået, før ATP indførte ESG-spørgeskemaet. Når vi

indgår nye aftaler med kapitalfonde, er ESG-data en del af kontraktgrundlaget.

Vi kan også se, at mange selskaber, særligt når de rapporterer første gang, har en lav svarprocent, hvor det særligt er på de kvantitative parametre, at data halter efter. Her har ATP fokus på at sikre, at selskaberne forstår, at politikker skal følges op med ledelsessystemer, der kan dokumentere selskabernes indsats.

På sigt er der også behov for, at datagrundlaget udvides, så vi får data for flere selskaber i de samme industrier. I de fleste industrier (GICS-klassifikation) er der kun en håndfuld selskaber, men det er meget få industrier, hvor vi har et datagrundlag på mere end 10 selskaber. Her er vores forventning, at det styrkede datagrundlag, som vores samarbejdspartnere vil give os, kommer til at løse den udfordring.

SÅDAN BRUGER VI RESULTATERNE

ATP bruger spørgeskemaet i den årlige asset management-proces med vores porteføljeselskaber. Her fastsætter vi action points med fokus på rapportering, politikker og processer til selskaberne, som vi årligt følger op på i vores dialog med selskaberne.

VELKOMMEN TIL SAMARBEJDSPARTNERE

ATP kunne i 2022 sige velkommen til de første eksterne samarbejdspartnere, som også vil sende spørgeskemaet til de unoterede selskaber i deres portefølje. Det er Akademikerpension, PenSam og Danske Bank Asset Management.

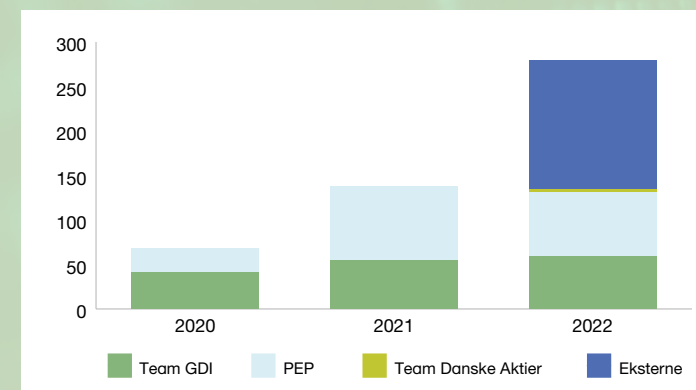
Selskab med forbedring på flere områder

Selvom datagrundlaget fortsat er sparsomt, kan vi allerede nu se, at selskaber agerer på vores spørgeskema, og forbedrer deres praksis, så de kan rapportere data og inddrager ESG i praksis. Eksemplet nedenfor viser et selskab, der i 2021 hverken rapporterede tilstrækkeligt eller udførte de audits, man kunne forvente af den type selskab. I 2022 har vi kunnet konstatere, at selskabet nu svarede fyldestgørende på spørgsmålene.

Renewable Energy/Electricity	Production Waste Reuse	Audits on Suppliers
2021: Rapporterede ikke på andelen af energi og elektricitet, der stammer fra vedvarende energikilder.	2021: Rapporterede ikke på, hvor stor en del af deres production waste, der blev genbrugt.	2021: Svarede, at de ikke udførte audits på suppliers.
2022: Rapporterede, at 39 pct. af elektricitetsforbrug og 33 pct. af energiforbrug stammer fra vedvarende energikilder.	2022: Rapporterede, at 0 pct. af deres Production Waste bliver genbrugt. (0-svar er lige så vigtige, som andre svar).	2022: Udfører nu audits på suppliers via interne processer.

Flere selskaber giver bedre grundlag for analyser

I takt med, at flere af vores egne porteføljeselskaber rapporterer, samtidig med at vi inviterer andre investorer med i spørgeskemasamarbejdet, så får vi flere og flere besvarelser, hvilket over tid vil øge mulighederne for at lave analyser af selskaber og brancher, som kan bruges i vores asset management aktiviteter til gavn for selskabernes udvikling.

CO₂-regnskab illikvide aktiver

2022	Antal selskaber	Total Emissions	Carbon Footprint	Carbon Intent.	WACI
Scope 1	132	153.733	3,17	22,57	9,58
Scope 2	132	26.527	0,55	3,90	3,72
Total	132*	180.260	3,72	26,47	13,30

Se regnskabspraksis for definitioner mv.

Ressourceforbrug, governance og sociale forhold i ATP som virksomhed

CSR I ATP KONCERNEN

ATP Koncernen havde i 2022 i gennemsnit 2.901 fuldtidsansatte, som primært har været fordelt på lokationer i Vordingborg, Holstebro, Haderslev, Allerød, Frederikshavn, København, Aarhus og hovedsædet i Hillerød.

Som en stor arbejdsplads med mange kontorer sætter ATP Koncernen aftryk på samfundet omkring sig, blandt andet i forhold til miljøet, klimaet og gennem sit forhold til sine medarbejdere.

ATP har en væsentlig rolle i samfundet og har som en stor arbejdsplads et socialt ansvar. ATP er bevidst om dette samfundsansvar og arbejder kontinuerligt på at skabe udvikling i en mere bæredygtig retning, økonomisk, socialt og miljømæssigt.

NØGLETAL FOR MILJØPÅVIRKNING

I tabellen på næste side redegøres for miljøpåvirkninger herunder blandt andet udledninger af CO₂, og forbrug af el, vand og varme på ATP's danske kontorer i Haderslev, Holstebro, Vordingborg, Frederikshavn, Hillerød, Allerød, og på ATP's datterselskabers kontorer i København og Aarhus.

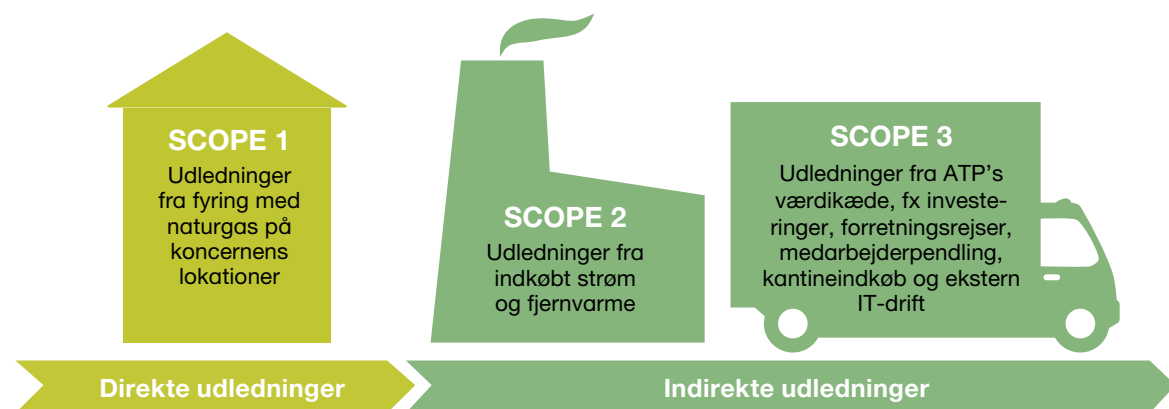
I 2022 var forbruget præget af en øget tilstedeværelse på kontorerne i forhold til 2021, som i højere grad var præget af corona. Samtidig har energikrisen medført et forøget fokus på forbrug og adfærd i husene.

Koncernens samlede elforbrug er kun steget marginalt i 2022, selvom der har været væsentligt flere medarbejdere på kontorerne i forhold til 2021. Der er i 2022 arbejdet med installationerne i bygningerne, hvor igennem det blandt andet er lykket at reducere tomgangsforbruget i husene markant. Varmeforbruget er reduceret i forhold til 2021, hvilket kan henføres til varmere vejr, samt sænket temperatur på vores kontorer. Vandforbruget er steget markant, da det har en direkte sammenhæng til den stigende aktivitet i husene.

Samlet set er de beregnede scope-1 og 2 udledninger faldet i forhold til 2021, hvilket kan tilskrives et marginalt lavere samlet energiforbrug, hjulpet på vej af, at de nye solceller på hovedkontoret i Hillerød i 2022 har leveret ca. 223 MWh grøn strøm. CO₂ udledningen fra forretningsrejser er steget i forhold til 2021, hvilket var forventet, da rejseaktiviteten i 2020 og 2021 har ligget på et meget lavt niveau grundet corona. Rejseaktiviteten ligger i 2022 fortsat markant under niveauet før corona.

ATP's egne scope-3 udledninger er samlet set markant højere end i 2021. Dette dækker hovedsageligt over, at vi i 2022 måler på flere aktiviteter end i 2021.

CO₂-aftrykket fra ATP's investeringer er væsentligt højere end CO₂-aftrykket fra ATP som virksomhed. Der redegøres særskilt for ATP's investeringsaktivitet på side 14-15.

FOKUS PÅ INDIREKTE MILJØPÅVIRKNING OG ROBUSTE DATA

En væsentlig del af ATP's udledning af drivhusgas er indirekte og sker i ATP's værdikæde gennem de såkaldte scope

3-udledninger. I 2022 har ATP haft fokus på at udvide målingen af scope 3 med aktiviteterne medarbejderpendling, kantineindkøb, ekstern IT-drift og affaldshåndtering. Aktiviteterne skønnes at udlede ca. 4.739 ton CO₂, hvilket er markant højere end udledningen fra el og varme i

Miljøpåvirkning ved udledning af CO₂, forbrug af el, varme og vand mv.⁴

	2022	2021	2020
ATP-fakta			
Antal lokationer	8	8	9
Antal kvm.	60.786	60.786	63.435
Antal ansatte (FTE) ¹	2.901	3.044	2.729
Forbrugsdata			
Elforbrug (MWh)	3.209	3.151	3.090
Heraf egenproduceret el (MWh)	223	-	-
Varmeforbrug (MWh)	5.024	5.241	4.704
Vandforbrug (m3)	15.563	12.793	16.721
KPI'er			
Areal pr. medarbejder (kvm)	21	20	23
Elforbrug pr. medarbejder (kWh)	1.106	1.035	1.132
Varmeforbrug pr. kvm (kWh)	83	86	74
Virksomhedens egne udledninger (CO₂e ton)			
Direkte udledning (scope 1)	79	66	75
Indirekte udledning (scope 2) - lokationsbaseret	685	727	646
Indirekte udledning (scope 2) - markedsbaseret	1.549	1.639	1.473
Indirekte udledning (scope 3)	5.435	561	747
Heraf kategori 1 - vandforbrug	12	10	13
Heraf kategori 1 - indkøbt IT drift ²	74	-	-
Heraf kategori 1 - kantineindkøb ²	671	-	-
Heraf kategori 3 - energi-relateret udledning	283	296	281
Heraf kategori 5 - affaldshåndtering ²	58	52	66
Heraf kategori 6 - forretningsrejser	401	203	387
Heraf kategori 7 - medarbejderpendling ²	3.936	-	-
Investeringsernes udledninger (CO₂e ton)			
Kategori 15 - investeringsaktivitet ³	703.254	1.253.758	1.324.664
Samlet udledning (CO₂e ton)	709.453	1.255.112	1.326.133

¹Antal ansatte er opgjort som gennemsnitligt antal FTE (full time equivalents).

²Aktiviteterne er opgjort første gang i 2022. For IT-drift, kantineindkøb og medarbejderpendling findes der ikke sammenligningsdata for tidligere år. For affaldshåndtering findes data tilbage fra 2019.

³De opgjorte emissioner påvirkes af løbende beholdningsforskydninger, samt at ATP over tid får data på flere og flere investeringer. Derfor kan de absolutte kategori-15 emissioner ikke sammenlignes år for år.

⁴ For en gennemgang af opgørelsesprincipper henvises der til afsnit om regnskabspraksis og metode.

vores huse og rejseaktivitet. Størstedelen heraf udgøres af medarbejderpendling.

Scope 3-aktiviteter er vanskelige at opgøre, da de sjældent er direkte målbare i modsætning til forbrug af el og varme. På trods af udfordringerne med data, har ATP fokus på, at vores scope 3-opgørelser baseres på troværdige data af høj kvalitet.

Arbejdet med at estimere scope 3 er en løbende proces. ATP vil i de kommende år arbejde på at forbedre datagrundlaget for vores scope 3-opgørelser ved – ud over at fokusere på egne data - også at stille krav til vores leverandører.

CO₂-AFTRYKKET SKAL NED

ATP har en ambition om at reducere CO₂-aftrykket fra energiforbruget i vores huse samt rejseaktivitet med 30 pct. i 2025 og

70 pct. i 2030, samt at opnå CO₂-neutralitet i 2050 sammenlignet med 2018. I 2022 er ATP's beregnede CO₂-aftryk reduceret med 48 pct., og dermed har vi nået vores 2025-ambition. Reduktionen i CO₂-udledning er drevet af ændrede brugsmønstre efter Corona-nedlukningerne. Dertil kommer energioptimering i vores huse samt forbedrede emissionsfaktorer, som afspejler en forøget andel af vedvarende energi i energiforsyningen.

I ATP arbejder vi fokuseret med adfærdsændringer i vores dagligdag, der kan medvirke til at minimere energiforbruget og mindske klimapåvirkningen. Det kommer f.eks. til udtryk ved løbende tiltag for at reducere spild, ved at sænke temperaturen i alle vores bygninger og integrerede klimahensyn i kantinerne.

Opfølgning på CO₂-ambition for ATP som virksomhed

	2022	2021	2020	2019	2018
CO ₂ e baseline 2018 (ton)	1.460	1.302	1.403	2.458	2.817
CO ₂ e reduktion i forhold til 2018	48%	54%	50%	13%	-

= grøn energi sætter strøm til ATP

I 2022 blev Flex-plattformen søsat i et samarbejde mellem ATP, IBM og Andel. Projektet bidrager til at skabe grøn balance mellem udbud og efterspørgsel af energi. Gennem platformen reduceres strømforbruget, når der er spidsbelastning på de grønne energikilder

= affaldssortering gavner miljøet

Siden 2019 er ATPs CO₂-belastning med affald reduceret med 44 pct. og genanvendelsesprocenten er steget fra 25 pct. til 36 pct.

= grønne indkøb

ATP fik i 2022 nye grønne indkøbsretningslinjer med tilslutningen til "Partnerskab for offentlige grønne indkøb" og blev desuden medlem af "Netværk for Miljømærket indkøb"

= biodiversiteten prioriteres

De første spadestik blev taget til ATP's første biodiversitetsindsats, hvor store dele af de naturfri arealer i hovedkvarteret i Hillerød omlægges til insektvenlige områder

SOCIALE NØGLETAL

Undersøgelser om medarbejdernes engagement

ATP har som i tidligere år gennemført en medarbejdertilfredshedsundersøgelse. Med en svarprocent på 91 opnåede ATP en samlet engagementscore på 82%, hvilket anses som tilfredsstillende. Målingen vidner om et generelt højt niveau af engagement og tilfredshed med ATP som arbejdsplads. Samtidig viser målingen, at færre medarbejdere oplever stress og negative påvirkninger fra det psykiske arbejdsmiljø sammenlignet med 2021.

Medarbejderomsætningshastighed

ATP's medarbejderomsætningshastighed var i 2022 på 14 pct., hvilket er på niveau med 2021. Personaleomsætningen blev reduceret markant under corona og niveauet er fortsat en smule lavere end seneste år før corona, 2019, hvor tallet var på 16 pct., hvilket af ATP blev betragtet som relativt højt.

Sygefravær

Opfølgning på sygefravær for ATP's ansatte viser et niveau på 10,7 sygedage pr. år i gennemsnit, hvilket er en stigning på 3,1 sygedage i forhold til 2021. Niveauet er også væsentligt højere

end i 2019, inden corona, hvor medarbejderne i gennemsnit havde 8,3 sygedage pr. år.

Sygefraværet i ATP blev reduceret med 25% fra 2019 til 2020. Faldet skyldtes primært et fald i kortidsfraværet relateret til hjemsendelse i forbindelse med Covid-19. Efterfølgende er der sket en markant stigning relateret til genåbningen af både ATP's lokationer og samfundet generelt. ATP arbejder målrettet med at få sygefraværet reduceret.

Ligelig sammensætning af ledelsen

ATP tilstræber at have en ligelig sammensætning af mænd og kvinder på koncernens øverste ledelsesniveauer, forstået som de to øverste ledelsesniveauer under bestyrelsen, hvilket betyder mindst en 60/40 pct. fordeling. Alle forretningsområder i ATP med en kønsbalance arbejder på at bevæge sig i retning af en mere ligelig kønsammensætning henset til den branche og marked de er indenfor.

For 2022 er målet opfyldt, da 41 pct. af ledere på de øverste ledelsesniveauer var kvinder, og 59 pct. var mænd.

Samlet set for alle koncernens ledelsesniveauer, inklusive direktører, er der en ligelig fordeling med 52 pct. kvinder og

Opfølgning på sociale nøgletal

	2022	2021	2020	
Antal ansatte (FTE)	2.901	3.044	2.729	
Kønsfordeling blandt alle ansatte ¹	Kvinder	63%	63%	63%
	Mænd	37%	37%	37%
Kønsfordeling på øverste ledelsesniveauer (vice-, under-, koncerndirektør og direktør) ¹	Kvinder	41%	35%	31%
	Mænd	59%	65%	69%
Kønsfordeling blandt alle ledere inkl. direktører ¹	Kvinder	52%	52%	51%
	Mænd	48%	48%	49%
Medarbejderomsætningshastighed ²	14%	14%	12%	
Sygefravær (antal dage i gns. pr. FTE)	10,7	7,6	6,3	
Lønforskel mellem køn				
Alle medarbejdere ³	1,5	1,5	1,4	
Kunderådgivere, arbejds-skadesagsbehandlere og sektionschefer i Kundeservice	1,0	1,0	1,0	

¹ Nøgletal for kønsfordeling er beregnet ud fra gennemsnitlig FTE

² Medarbejderomsætningshastighed er beregnet på baggrund af alle ordinært ansatte.

³ I beregningen indgår ikke elever, flexjobs, midlertidige ansættelser, koncerndirektøren, direktører i datterselskaber samt tjenestemænd. Tidligere opgjorte tal indeholdt visse midlertidige ansættelser, men i 2022 er opgørelsesmetoden ændret til ikke at medtage midlertidige ansættelser. Ændringen medfører, at sammenligningstal for 2021 stiger fra 1,4 til 1,5.

48 pct. mænd. Der er variation i kønssammensætningen i ledelsen alt efter ledelsesniveau og område. I 2022 var der en overrepræsentation af kvinder generelt blandt alle ansatte i koncernen.

Det er en del af strategien at øge fokus på- og prioritering af diversitetshensyn i forbindelse med rekruttering af nye medarbejdere, og der er en fokuseret indsats på at rekruttere bredt til ledelse og udvikling af interne talenter i ATP's talentprogram.

Lønforskelle mellem køn

ATP er en organisation med stor variation i opgaver og jobtyper som kræver diversitet i kompetencer samt specialister indenfor flere forskellige områder. Tre medarbejdergrupper, kunderådgivere (ca. 1000 medarbejdere), arbejdsskadesagsbehand-

lere (ca. 180 medarbejdere) og sektionschefer i Kundeservice (ca. 50 medarbejdere) som i 2022 samlet set udgjorde ca. 40% af alle medarbejdere i koncernen, vurderes at være store og homogene nok til at der kan foretages en sammenligning af lønniveauer i forhold til køn. Lønforskellen inden for disse medarbejdergrupper ligger tæt omkring et nøgletal på 1,0, hvilket betyder, at mænd og kvinder er på samme lønniveau.

For ATP koncernen som helhed ligger nøgletallet på 1,5. Dette dækker over en lønforskel på ca. 46 pct. mellem mænd og kvinder på tværs af hele koncernen. Forskellen afspejler alene jobforskelle mellem køn og ikke lønforskelle.

GOVERNANCENØGLETAL

Lønforskelle CEO og medarbejdere

Hensigten med nøgletallet CEO Worker pay ratio er både at vise forholdet mellem løn for CEO og medarbejdere, samt at vise lønudviklingen for CEO i forhold til medarbejdere.

I ATP er nøgletallet i 2022 på en faktor 12, hvilket betyder, at CEO's vederlag svarer til 12 gennemsnitlige lønninger for alle medarbejdere i ATP. Dette er inklusive de medarbejdere, der er ansat til at håndtere administration for eksterne parter. ATP havde i 2021 midlertidigt ansatte til at varetage coronaopgaven med smitteopsporing, hvilket trak gennemsnitslønnen midlertidigt ned i 2021. Gennemsnitslønnen stiger igen i 2022, dog ikke til samme niveau som før smitteopsporingsopgaven, da ATP samtidig har udvidet antallet af unge midlertidigt ansatte, der arbejder i et serviceteam inden for kundeservice i deres sabbatår. Samlet set er nøgletallet faldet lidt i forhold til 2021.

Hvis der ses isoleret på ATP Livslang Pension og de medarbejdere, der er knyttet hertil, og for at nøgletallet bliver sammenligneligt med øvrige pensionskasser, så er nøgletallet på en faktor 8, således at CEO's vederlag svarer til 8 gennemsnitlige medarbejderlønninger. Nøgletallet er på niveau med sidste år.

ATP's redegørelse for status for opfyldelse af opstillede måltal for det underrepræsenterede køn

ATP's politik for diversitet og inklusion er vedtaget af bestyrelsen og erstatter tidligere politik for mangfoldighed. ATP

Opfølgning på governance nøgletal

	2022	2021	2020	
Kønsfordeling i bestyrelsen	Kvinder	46%	33%	31%
	Mænd	54%	67%	69%
Kønsfordeling i repræsentantskabet ¹	Kvinder	42%	40%	39%
	Mænd	58%	60%	61%
Tilstedeværelse på bestyrelsesmøder ²	86%	94%	96%	
Lønforhold mellem CEO og alle medarbejdere	12	12	11	
Lønforhold mellem CEO og medarbejdere, isoleret for ATP Livslang Pension	8	8	8	

^{1,2}: Sammenligningstal for 2020 er tilrettet i forhold til tidligere rapporterede tal

har ikke en politik for mangfoldighed, der handler om bestyrelsens diversitet i kvalifikationer og kompetencer. Bestyrelsens sammensætning er fastlagt i ATP-loven, hvoraf det også fremgår, at repræsentantskabet og bestyrelsen så vidt muligt bør have en afbalanceret sammensætning af mænd og kvinder. Bestyrelsen redegør for sammensætningen, sine kompetencer, herunder de enkelte medlemmers særlige kompetencer og andre ledelseshverv i den supplerende oplysning til årsrapporten "Bestyrelsens øvrige ledelseshverv". I forbindelse med den årlige selvevaluering drøfter bestyrelsen sine samlede kompetencer. Bestyrelsen har suppleret sig med en række medlemmer, der har kompetencer og operationel erfaring fra finansiel virksomhed, herunder med regnskabs-, investerings- og pensionsmæssige forhold.

For sammensætningen af mænd og kvinder i ATP's repræsentantskab og bestyrelse gælder der et krav om en afbalanceret sammensætning, hvilket betyder et krav om mindst en tredjedel medlemmer af hvert køn.

MÅLTAL FOR DET UNDERREPRÆSENTEREDE KØN

I ATP's regnskabsbekendtgørelse fremgår det, at ATP skal redegøre for status for opfyldelsen af opsatte måltal for det underrepræsenterede køn i bestyrelsen, herunder hvorfor ATP i givet fald ikke har opnået den opstillede målsætning.

Målet for repræsentantskabet er opfyldt, da der pr. balance-dagen var 13 kvinder (42 pct.) og 18 mænd. Målet for bestyrelsen er ligeledes opfyldt, da der var seks kvinder (46 pct.) og syv mænd.

Det er de enkelte organisationer, der indstiller medlemmer til ATP's repræsentantskab og bestyrelse og beskæftigelsesministeren, der udpeger medlemmerne. Udpegningsperioden til repræsentantskabet og bestyrelsen er tre år, og således udpeges en tredjedel af medlemmerne hvert år.

Bestyrelserne i visse af ATP's datterselskaber er også omfattet af målet om en ligelig kønssammensætning på linje med målet for koncernens øverste ledelsesniveauer, hvilket betyder et krav om mindst 40 pct. medlemmer af hvert køn. I de datterselskaber, der er omfattet af lovgivningen, er målet ikke opfyldt. Det gælder ATP Ejendomme A/S, Timberland Invest K/S, ATP Real Estate Partners I K/S, ATP Private Equity K/S og selskaberne ATP Private Equity Partners IV-VIII K/S. Dette skyldes, at det primært er medlemmer af koncernledelsen hos ATP, der udnævnes til bestyrelserne i datterselskaberne, og det er mænd i koncernledelsen, der har specialkompetencerne indenfor investeringsdatterselskaber.

Processer

Nye EU-regler sætter fokus på ESG-processer

Arbejdet med ESG i investeringer har længe været en fast del af ATP's processer, og vi har over de seneste år forfinet vores processer, så de i højere grad passer til den enkelte aktiv-klasse. Derfor er ATP på længe stræk godt forberedt på den nye EU-regulering, som i høj grad søger at skabe transparens om investorers ESG-indsats.

ATP har længe haft fokus på ESG-risici, som i EU's sprogbrug kaldes bæredygtighedsrisici, hvor der ses på hvordan fx miljø og sociale forhold kan have en indvirkning på værdien af vores investeringer. Det er også det, som man kalder for den finansielle materialitet. Her er det ATP's holdning, at der ikke blot kan afdækkes risici, men også identificeres positive forhold, som kan øge værdien af en investering.

Det er særligt på de illikvide aktiver, hvor vi er langsigtede ejere, og hvor en investering ikke kan handles på børser. Her har vi særligt fokus på at afdække mulige bæredygtighedsrisici i due diligence-fasen for at stå bedst muligt, hvis vi ender med at købe et aktiv.

For de børsnoterede aktier og obligationer er processen anderledes. Her handler vi på børser, hvor der hele tiden stilles priser, og alle oplysninger, herunder også ESG, som udgangspunkt må antages at være regnet ind i prisen.

Helt generelt, så er det ATP's holdning at bæredygtighedsrisici endnu er på et umodent stadie ift. traditionelle finansielle risici. Det betyder ikke, at ATP ikke tager bæredygtighedsrisici alvorligt, men at vi vurderer dem ift. den enkelte investerings karakteristika og den tilgængelige information fremfor at lave skematiske vurderinger.

Investorer skal i fremtiden også fortælle om politikker for identificering og prioritering af de vigtigste negative bæredygtigheds-virkninger. Det handler altså om, hvordan investeringerne påvirker omverdenen – også kaldet for samfundsmæssig materialitet.

ATP har i mange år haft en politik for samfundsansvar i investeringer, som beskriver de krav, ATP stiller til de selskaber vi investerer i – altså hvordan vi forholder os til de negative ESG-effekter af porteføljeselskabers aktiviteter. Vi har, afhængig af aktivklassen, forskellige processer, som passer til investeringernes karakteristika. Ved de illikvide investeringer skal analysen således laves forud, mens vi for de børsnoterede investeringer løbende screener investeringerne for brud på politikken for samfundsansvar.

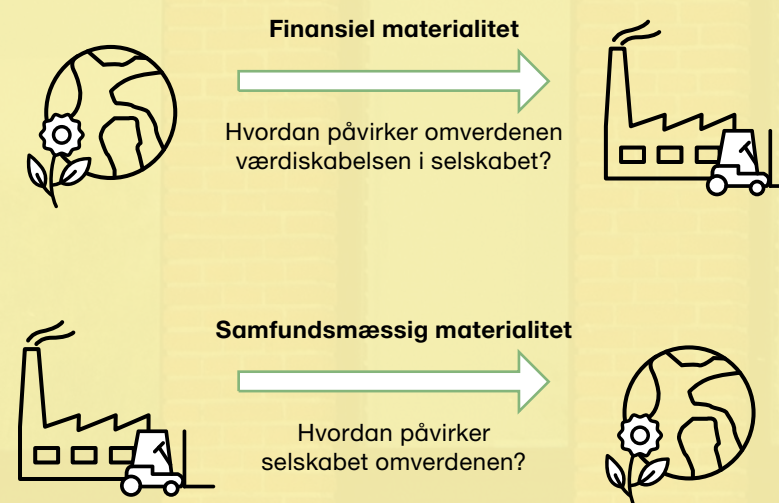
TO TYPER MATERIALITET I ESG

Når man arbejder med ESG i investeringer kan det anskues på to måder. Hvis man søger at begrænse risici fra ESG-forhold kaldes det finansielle materialitet eller bæredygtighedsrisici i EU's disclosure-forordningen.

Søger man derimod at begrænse et selskabs påvirkning på omverdenen fx CO₂-emissioner, så kaldes det for samfundsmæssig materialitet eller negative bæredygtighedsvirkninger.

En meget stor del af ATP's samlede ESG-arbejde er begrundet i finansielle materialitetsovervejelser. Omvendt er ATP's fact-finding arbejde, der har til hensigt at værne mod at ATP investerer i selskaber, der bevidst og gentagne gange bryder de normer, der kan udledes af internationale, som Danmark har tiltrådt, udelukkende baseret på samfundsmæssig materialitet.

Det er ATP's holdning, at der er en sammenhæng mellem de to typer materialitet. Et selskab, som ikke tager sin samfundsmæssige materialitet alvorligt, vil være i risiko for at blive ramt finansielt, og dermed er der et overlap mellem de to typer af materialitet.

Screening

Screening af ATP's børsnoterede investeringer

For investeringer i børsnoterede aktiver som aktier og erhvervsobligationer besidder ATP typisk ejerandele i et stort antal selskaber. Samtidig har vi en på vores globale portefølje en dynamisk aktiestrategi, hvor porteføljen ændrer sig fra måned til måned.

Vi har derfor udviklet nogle ESG due diligence-processer, der er tilpasset vores investeringsstil. Vi screener løbende, om selskaber i porteføljen bryder med ATP's politik for samfundsansvar, så vi indfanger hændelser i både nye og eksisterende selskaber i porteføljen.

Screening er en god udvælgelsesmetode for noterede selskaber, fordi der er ret store datamængder, som beskriver noterede selskabers adfærd – fx fra medier, ngo'er, retsdokumenter og selskabernes egen rapportering. Det gør det muligt at designe systematiske screeningsprocesser fokuseret på at sortere i de mange tilgængelige informationer, så vi bedst muligt kan prioritere ressourcerne på at undersøge de alvorligere anklager.

Til det formål samarbejder ATP med et antal eksterne dataleverandører, der overvåger mange tusinde danske og internationale selskabers adfærd på en lang række indikatorer. Derudover kan ATP også selv medtage oplysninger fra eksterne kilder – herunder andre toneangivende investorer – om et porteføljeselskabs mulige overtrædelse af vores politik for samfundsansvar.

Indikatorerne i screeningen rummer et bredt spektrum af ESG-emner knyttet til internationale konventioner og Global Compact-principper. De dækker emner indenfor miljø (fx biodiversitet), menneskerettigheder (fx oprindelige folks rettigheder), arbejdstagerrettigheder (fx antidiskrimination og retten til kollektiv forhandling) samt korruption.

Screeningen af porteføljen mod disse emner udgør en central del af ATP's integration af OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder, der netop anbefaler, at investorer har risikobaserede due diligence-processer til at identificere og prioritere sager, hvor et porteføljeselskab muligvis udøver en negativ indvirkning på samfundet.

PAI-INDIKATORER – NEGATIVE BÆREDYGTIGHEDSVIRKNINGER

Som en del af den nye EU-regulering skal ATP årligt offentliggøre data på 16 indikatorer om fx CO₂-emissioner og biodiversitet samt forklare hvad ATP gør for at mindske de negative bæredygtighedsvirkninger, som indikatorerne udpeger.

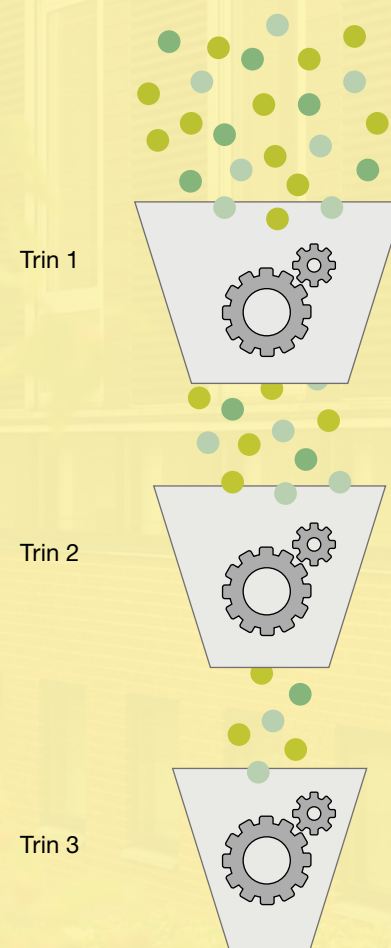
STATSOBLIGATIONER

ATP har separate screeningsprocesser for investeringer i statsobligationer. De indebærer, at ATP ikke investerer i statsobligationer fra lande, hvor EU eller FN har indført målrettede sanktioner, hvilket kontrolleres på daglig basis gennem en kontrolløsning integreret i vores handelssystem. Vi inddrager også OECD's langsigtede landerisikoklassifikationer for at sikre, at ATP kun investerer i statsobligationer fra lande, hvor ATP vurderer, at risikoen står mål med det forventede afkast.

RISIKOBASEREDE SCREENINGER AF ATP'S AKTIEUNIVERS

Når ATP investerer i globale aktier, udvælger vi aktierne i et univers af flere tusind selskaber. Fordi vores portefølje er dynamisk, screener vi ikke kun vores aktuelle investeringer, men laver også risikobaserede screeninger af det omkringliggende univers af aktier. På den måde kan vi identificere de potentielle investeringer, som bør undersøges nærmere inden en eventuel investering. I en risikobaseret screening tager vi afsæt i en problematik, som vi ønsker at kende vores potentielle eksponering mod, og som eksempelvis identificeres på baggrund af tidligere fact-findings eller en aktuel mediasag.

SCREENINGSPROCESSEN

1. Screening

Første trin af screeningen identificerer de selskaber i porteføljen, som muligvis overtræder i ATP's politik for samfundsansvar. Med udgangspunkt i de valgte indikatorer har vi udviklet et system, som gør det muligt at automatisere udvælgelsen af de selskaber, som mest sandsynligt bryder ATP's politik. Disse selskaber har typisk mere velunderbyggede anklager imod sig end andre selskaber i porteføljen og scorer derfor væsentligt dårligere på de udvalgte ESG-indikatorer.

2. Prioritering

Når et selskab scorer under vores minimumskrav, undersøges det, om anklagerne imod selskabet (såfremt de synes valide) også kunne udgøre et brud på ATP's politik for samfundsansvar i investeringer. Dette leder frem til processens andet trin. Her undersøges anklagerne kvalitativt af ATP's ESG-analytikere. Konkret foregår det ved, at flere uafhængigt af hinanden vurderer anklagerne mod hvert af disse selskaber, hvilket efterfølges af en fælles udvælgelsesprocedure.

3. Fact-finding

I hele processen har vi fokus på de krav og anbefalinger til selskaber, der kan udledes af Global Compact-principperne og OECD's retningslinjer. OECD's retningslinjer har fx anbefalinger til, hvad selskaber helt konkret bør gøre for eksempelvis at undgå at medvirke til korruption. I de tilfælde, hvor vi vurderer, at anklagerne er alvorlige og kunne udgøre et brud på ATP's politik for samfundsansvar i investeringer, indstilles selskabet til undersøgelsens tredje trin, som er en tilbunds gående undersøgelse af anklagerne og virksomhedens ageren – en såkaldt fact-finding.

Fact-finding

Sådan undersøger vi ESG-anklager mod selskaber

Hvis en af ATP's screeninger indikerer, at et selskab kan have overtrådt ATP's politik for samfundsansvar i investeringer, indleder vi en såkaldt fact-finding. En fact-finding er en fleksibel undersøgelsesproces, hvor ATP kan inddrage forskellige kilder, såsom retsdokumenter, ngo-rapporter eller virksomheders hjemmesider. Formålet er at gøre det muligt for ATP's Komité for samfundsansvar at konkludere, om der er sket brud på ATP's politik eller ej.

I fact-findingen undersøger ATP's analytikere anklagerne mod selskabet, og om de er underbyggede. Ofte indledes også en dialog med selskabet for at høre deres svar på anklagerne. Hvis undersøgelsen viser kritisk adfærd, får selskabet mulighed for at forklare, om der er iværksat organisatoriske eller operationelle tiltag for at rette op og undgå fremtidige problemer. En fact-finding kan derfor strække sig over flere måneder.

Det er alvoren af den konkrete anklage og ikke størrelsen af vores investering i selskabet, som styrer vores arbejde og konklusioner. Vi gør således ikke forskel på, om det er en stor eller lille investering, men prioriterer istedet ud fra en samfundsmæssig materialitet.

Hvis en fact-finding konkluderer, at selskabets adfærd holder sig indenfor ATP's politik, afsluttes fact-findingen. Viser fact-findingen derimod, at ATP's politik kan være brudt, vil analytikerne præsentere resultatet for Komitéen for samfundsansvar med indstilling om at gå i en såkaldt målrettet dialog med selskabet eller at ekskludere det.

Når ATP's Komité for samfundsansvar har afgjort, at et porteføljeselskab har overtrådt ATP's politik, beslutter vi, om vi vil ekskludere eller gå i målrettet dialog med selskabet. Vi går i målrettet dialog med et selskab, hvis det med rimelighed kan forventes, at ATP kan påvirke selskabet til at ændre adfærd.

Dialogen har som formål at få selskabet til at rette op på problemet, eller med OECD's retningslinjers ord at stoppe og afbøde sin negative indvirkning på samfundet eller rettighedshavere. Det betyder også, at vi udviser tålmodighed i

processen, så længe vi oplever, at selskabet er konstruktivt og viser fremskridt.

Hvis selskabet ikke er villigt til at ændre sin adfærd, vil vi i sidste ende vælge at ekskludere det. ATP's Komité for samfundsansvar kan også vælge at ekskludere uden at gå i dialog med selskabet først. Eksklusion betyder, at ATP afhænder sin investering i selskabet, og at selskabet fjernes fra ATP's investeringsunivers på ubestemt tid.

Eksklusionen gælder aktieinvesteringer i selskabet selv og alle majoritetsejede datterselskaber samt lån til selskabet og dets datterselskaber. Den aktuelle liste over ekskluderede selskaber er tilgængelig på atp.dk.

NÅR YDERLIGERE UNDERSØGELSE ER UNØDVENDIG

ATP prioriterer sine ressourcer på at undersøge selskaber, som vi enten er investeret i eller overvejer at investere i – hvor der med andre ord er en reel risiko for, at ATP ville være forbundet til selskabets problematiske adfærd. Selskaber udenfor vores aktieunivers, som vi ikke overvejer at investere i, tager vi som hovedregel ikke selv initiativ til at undersøge. Der findes dog selskabstyper, som ATP ønsker at være helt sikker på ikke at blive forbundet til, og hvor yderligere undersøgelser heller ikke er nødvendige. Konkret drejer det sig om selskaber, der producerer klynge våben, landminer eller atomvåben i strid med den såkaldte ikke-sprengningstraktat, eller som er omfattet af internationale handelssanktioner, som en investering fra ATP ville være i strid med. ATP anvender research fra specialiserede eksterne dataleverandører med særlig indsigt i henholdsvis våbenproduktion og sanktioner.

Due diligence

Illikvide investeringer kræver grundigt forarbejde

ATP har en betydelig del af porteføljen placeret i direkte investeringer. Dermed er vi fx medejer af lufthavne, motorveje, ejendomme, skove og andre aktiver. Det kaldes typisk for illikvide eller unoterede investeringer, da vi ikke kan sælge aktiverne på en børs, men skal typisk finde en køber udenfor børserne, hvor der er større transaktionsomkostninger.

Vi ejer typisk også en større andel af selskabet, hvilket betyder, at vores ansvar for at sikre, at selskabet ikke er med til at overtræde OECD's retningslinjer for multinationale selskaber, er tilsvarende større.

Derfor har vi fokus på at afdække materielle ESG-risici, som vil kunne have betydning for vores investering, før vi indtræder som ejer. Vi ser både på, om der er risici, som er samfundsmæssigt materielle, og om der er risici, som er finansielt materielle. Begge typer risici skal være afdækket, og der skal være aftalt handlingsplaner for at rette op på eventuelle mangler, når ATP indtræder som ejer. ESG-due diligence er et integreret element af vores investerings-due diligence, som bliver kørt i ATP's investeringsforum.

Der er defineret en ESG-proces for de direkte investeringer, som er skræddersyet til netop denne type aktiver. Da der er tale om enkeltstående aktiver, kan vi indsnævre de relevante ESG-områder ift. geografi, branche m.m. og koncentrere vores fokus herpå, når vi undersøger ESG-risikoen for den potentielle investering.

Til at vurdere ESG-forholdene for den enkelte investering anvendes ATP's egen spørgebank for at kunne målrette vores undersøgelse af forholdene i en potentiel investering. Denne spørgebank er bygget op omkring SASB's materialitetsværktøj, som har identificeret de mest finansielt materielle ESG-forhold indenfor alle sektorer. I de tilfælde, hvor der er behov for specialiseret teknisk ekspertise, kan vi anvende eksterne specialister for at sikre, at alle detaljer bliver belyst.

Vi sikrer dermed, at vi kommer rundt om de vigtigste forhold i alle investeringer. Ligeledes vurderer vi politikker, processer og den historiske performance på ESG-området for at sikre, at det lever op til vores krav, og for at identificere potentielle muligheder for forbedring.

Som investor har vi også finansiell interesse i at bruge vores indflydelse i det aktive ejerskab til at skubbe på for bedre håndtering af ESG i selskaberne, da det er med til at skabe bæredygtig vækst i selskabet og på sigt gøre selskabet til en bedre investering..

ESG ASSET MANAGEMENT

ATP følger systematisk op på ESG-udviklingen i de direkte porteføljeselskaber med henblik på løbende at optimere selskabernes indsats og mitigere eventuelle ESG-risici. Det gør vi igennem en todelt proces, hvor både investeringsteam og ESG-team har en vigtig rolle. ESG-teamet er ansvarlig for hvert år at gennemgå resultaterne fra ATP's ESG spørgeskema. Her analyserer vi det enkelte selskabs svar og ser på, om udviklingen er tilfredsstillende. På baggrund af dette sender vi selskabet konkrete spørgsmål og anbefalinger til deres ESG-arbejde.

Investeringsteamet er ansvarlige for den finansielle del af ESG-asset management, hvor ESG-teamet er sparringspartner. Her opdaterer vi løbende vores syn på selskabers muligheder og risici samt trends, der vil kunne påvirke selskabets forretningsmodel. Ud fra dette fastsætter vi en risiko-score, som ligger til grund for vores asset management arbejde med selskabet.

ATP'S DUE DILIGENCE-PROCES FOR DIREKTE INVESTERINGER

ATP's investeringsforum sikrer en grundig og holistisk muligheds- og risikovurdering. Investeringsforum er rammen om ATP's investeringsstruktur med "gates", som sikrer, at al information er samlet, analyseret og vurderet før den endelige investeringsbeslutning. Processen er ligeledes med til at sikre, at alle vores beslutninger dokumenteres i ATP's systemer. Hver gate er ligeledes en "stop or go"-beslutning for investeringen. Her kan udfordringer indenfor ESG, skat, jura eller andre forhold bremse en investering.

Screeningsfase

I den første fase afdækker investeringsteamet den mulige investeringscase og laver et indledende proof of concept

Gate 1 Investeringsteamet beslutter, om der skal gås videre med sagen

Analyse

Investeringscasen analyseres yderligere og relevante teams involveres til at planlægge due diligence

ESG laver en initial vurdering af investeringen

Gate 2 Investeringsforum

Due diligence

Dybdegående analyse af en række forhold, herunder også kontakt mellem ATP og investeringscasen

ESG-spørgsmål fra spørgebank, materiale fra datarum og dialog med investeringscasen

Gate 3 Investeringsforum

Afklaringsfase

Forhandling af pris og vilkår for overtagelse

Forbedringspunkter på ESG-området udarbejdes. Nogle forhold bliver en del af kontraktgrundlag

Gate 4 Endelig godkendelse i investeringsforum

Implementering

Investeringen kommer ind på ATP's systemer og bliver en del af den løbende asset management

Der følges op på ESG aktionpunkter, og resultater fra ATP's ESG spørgeskema anvendes til løbende dialog

ATP's Risiko- og investeringskomité godkender investeringen

Ansvarlighed i opførsel og drift af nye ejendomme

ATP's ejendomsinvesteringer varetages af ATP's datterselskab ATP Ejendomme, som står for køb og salg af ejendomme, udlejning, vedligeholdelse og renovering. ATP Ejendomme har derfor også sin egen ESG-afdeling, der sikrer, at ESG-hensyn også inddrages i deres processer. ATP Ejendomme har i de seneste år fokuseret på nybyggeri og større renoveringer af eksisterende byggeri. Fordi ATP Ejendomme selv er bygherre, kan de vælge fremtidssikrede løsninger, som på lang sigt også sikrer bygningernes værdi.

Derfor har due diligence-processen for ejendomme både elementer af traditionel ESG-due diligence og et byggeteknisk fokus, som skal sikre bygningens løbende værdi i form af materialevalg, energiforbrug og lignende. Det er nødvendigt, da det er meget omkostningsfuldt at ændre på en eksisterende bygning, hvorfor forkerte valg i byggeprocessen vil have en negativ indvirkning i mange år fremover.

ATP Ejendommens krav til ESG i nybyggeri har fem elementer, som indeholder elementer af ESG-due diligence. For punkterne energiforbrug og certificering adskiller kravene sig, når der er tale om nybyggeri eller en renovering.

ATP Ejendommens ESG-retningslinjer i nybyggeri

Læs mere om ATP Ejendommens arbejde med bæredygtighed på atp-ejendomme.dk/baeredygtighed/

1. Energiforbrug – Nybyggeri

- Alle bygninger skal have et stærkt fokus på energieffektivitet – det skal være en del af værdien for ATP's kunder.
- Nybyggeri skal leve op til den frivillige Bygningsklasse 2020.
- Vedvarende energi, som solceller og jordvarme, skal indtænkes under hensyntagen til æstetik, funktion og totaløkonomi.
- Projektforslag skal rumme innovative forslag til reduktion af energiforbruget. Det kan være tekniske løsninger, men kan også være forslag til at optimere brugernes adfærd.

2. Energiforbrug – Større renoveringer

- Der sigtes som udgangspunkt mod en energibesparelse på mindst 20 pct. af ejendommens hidtidige forbrug.

3. Certificering – Nybyggeri

- Alle nye byggerier skal fra 2020 som minimum certificeres med DGNB Guld eller internationale certificeringer på tilsvarende niveau.

4. Certificering – Større renoveringer

- Større renoveringer skal kunne opnå en Guld-certificering hos DGNB. Hvis specifikke forhold ved ejendommen gør dette uopnåeligt, kan sølv godtages. Hvis der ved projektets afslutning ikke kan opnås en certificering, skal der foreligge en konkret vurdering af, hvilke tiltag, der mangler, for at opnå en certificering.

5. Retningslinjer for materialer

- Al byggemateriale skal bortskaffes med genanvendelse for øje.
- Hvis det er muligt, så skal der bruges genanvendte materialer.
- Vi ønsker, at der bruges bæredygtige og skånsomme materialer med en miljøcertificering, hvis det findes for materialetypen.
- Ved materialer, der bruges i større skala, skal der laves både en livscyklusvurdering af miljøpåvirkningen og en vurdering af totaløkonomien.

6. Sundt og sikkert arbejdsmiljø

- Alle større leverandører skal føre statistik over arbejdsulykker og dokumentere tiltag for at begrænse arbejdsulykker. Herudover forventer ATP, at kravene i arbejdsmiljøloven samt ATP Ejendommens indkøbspolitik overholdes.
- Ejendommene skal understøtte et sundt indeklima for alle brugere og som minimum ligge i kategorien standard i Statens Byggeforskningsinstituts vejledning.

7. Ansvarlighed hos samarbejdspartnere

- ATP's samarbejdspartnere skal aktivt medvirke til at imødegå svindel, korrupsion og karteldannelse. Samarbejdspartnere skal overholde gældende lovgivning i de lande, de har aktiviteter i.
- Samarbejdspartnere må ikke bevidst og gentagne gange være involveret i kritisable ESG-forhold.
- Samarbejdspartnere skal overholde ATP's generelle skattepolitik.

ASSET MANAGEMENT I EJENDOMME

Bæredygtighed skal tænkes ind i alle forretningsprocesser for at sikre, at vores ejendomme er med til at skubbe i den rigtige retning. Asset management spiller i den sammenhæng en central rolle.

Den daglige dialog med kunderne i ejendommene håndteres af ATP Ejendommens asset management-afdeling, som både har ansvaret for at udvikle de enkelte ejendomme til kundernes behov og for ejendommens økonomi og langsigtede afkast. Dialogen kan enten være direkte med kunderne eller med ATP Ejendommens samarbejdspartnere for den eksternt forvaltede del af porteføljen. ATP Ejendommens asset managers er således også overordnet ansvarlige for, at ejendommene lever op til de ambitioner om bæredygtighed, som ATP Ejendomme har defineret.

Opgaven løfter de i samarbejde med ATP Ejendommens ESG-afdeling og med kollegerne i ATP Ejendommens drifts- og projektorganisation, som til daglig sørger for driften af ejendommene, og som hvert år gennemfører et stort antal forskellige byggeprojekter – fra vedligehold af klimaskallen og de tekniske installationer til ombygninger og indretningsprojekter.

Hver ejendom og hvert segment i porteføljen skal bidrage til at nå ambitionerne om bæredygtighed med afsæt i deres forskellige egenskaber og potentialer. Nyere ejendomme med moderne installationer skal eksempelvis kunne levere et lavere CO₂-aftryk og bedre indeklima end ældre ejendomme, som så til gengæld kan have et større potentiale for forbedringer i forbindelse med løbende vedligehold og opgraderinger. ATP Ejendomme har udviklet et værktøj til scoring af ejendommene på en række af de vigtigste ESG-parametre. Værktøjet vil blive rullet ud på den danske portefølje i 2022.

BÆREDYGTIGHEDSCERTIFICERING

En bæredygtighedscertificering laves af en ekstern organisation, som på en række faste parametre vurderer en bygnings bæredygtighed. Det er fx på bygningens klima og miljøpåvirkning, men også på områder, som fx fysisk arbejdsmiljø, materialevalg og lignende. Typisk hænger en bæredygtighedscertificering sammen med en god driftsøkonomi. Hvis der bliver sparet på CO₂-udslippet, bliver der også sparet på el- og varmeregningen.

ARBEJDSKLAUSULER

Vi har indført arbejdsklausuler på vores danske aktiviteter, så alle leverandører skal sikre, at ansatte og eventuelle underleverandører har løn, arbejdstid og andre arbejdsvilkår på samme niveau, som gælder for arbejde af samme art i henhold til en kollektiv overenskomst indgået af de repræsentative arbejdsmarkedsparter i Danmark.

Due diligence

Fondsinvesteringer kræver grundigt forarbejde

Ved fondsinvesteringer giver ATP et såkaldt tilsagn til fondens forvalter om at ville investere et beløb over en given investeringsperiode. Man kender derfor ikke de specifikke aktiver, som man igennem fonden vil blive medejers af, men kun de sektorer, geografi og størrelse på de selskaber, som fonden planlægger at investere i. Det kan fx være en fond, der har til mål at investere i nordeuropæiske vækstsektorer indenfor digitalisering og sundhed.

Det giver en udfordring, når vi skal lave vores ESG-due diligence af investeringer. Vi kan ikke som i andre aktivklasser undersøge de specifikke selskaber, men kun selve fondsforvalteren og dennes tilgang til ESG, når fonden begynder at investere på vegne af ATP.

Når ATP har identificeret en fond, som vi overvejer at investere i, får fonden som led i den generelle due diligence også et spørgeskema med spørgsmål til ESG. Vi gennemgår også fondens ESG-politik, som beskriver fondens tilgang til ESG. Derudover går ATP også altid i dialog med fonden for at skabe større klarhed om og indsigt i de tanker, processer og erfaringer, der er omkring ESG. I vurderingen af fonden inddrages også viden om den kontekst, fonden opererer i, fx sektorer og lande, klimarelaterede forhold samt øvrige forhold, som kan have relevans.

Det sker med henblik på at afdække, hvilket tankesæt, fonden har omkring ESG, og hvordan ESG tænkes ind i de selskaber, der investeres i. Det gør vi for at sikre, at de potentielle fonde har forståelse for og processer til at håndtere ESG-forhold i deres investeringer. ATP ser gerne, at fonden har processer, som ligger op ad ATP's egen tilgang til due diligence i illikvide investeringer.

Herudover skal fonden leve op til ATP's faste ESG-krav, fx at ATP ikke ønsker at investere i udvinding af fossile brændsler igennem illikvide fonde.

ATP har siden 2018 arbejdet med ESG-due diligence på fondene og observeret markante forbedringer i engagementet i ESG på deres aktiver. Særligt de seneste år har vi observeret et øget fokus på ESG, hvor mange har arbejdet målrettet på at forbedre deres ESG-integration, samt indsamling af ESG data. Det øgede fokus skyldes blandt andet et pres fra ATP og lige-sindede investorer samt stigende regulatoriske krav. Men vi ser også, at et værdiskabende ESG-fokus i stigende grad har betydning, når fonden skal sælge aktiverne igen.

Flere fonde er desuden begyndt at efterspørge sparring med ATP på ESG. For nogle fonde er der et behov i forbindelse med udvikling af egne processer og særligt i forhold til rapportering. Andre fonde har udtrykt et ønske om at have en tæt løbende dialog for at sikre fokus og følge med udviklingen.

ESG DUE DILIGENCE I ATP LANGSIGTET DANSK KAPITAL

Langsigtet Dansk Kapital er kendetegnet ved at investere i danske virksomheder eller virksomheder med en stærk tilknytning til Danmark. Derudover er der en ambition og et ønske om tæt samarbejde med selskabet i løbet af ejerskabet. Tilgangen til ESG due diligence for investeringer i Langsigtet Dansk Kapital er den samme som for direkte investeringer i de øvrige investeringsteam, men der vil dog altid arbejdes ud fra et dansk perspektiv. For disse investeringer er der mulighed for tæt dialog med ledelsen omkring ESG, og der bliver som for de øvrige investeringsteams defineret områder, som videreføres til asset management.

Sådan klassificerer ATP fondes ESG-niveau

Som et led i overvågningen af udviklingen i ESG for vores kapitalfonde har vi udviklet fire forskellige kategorier. Inddelingen afhænger af, hvor moden fondens ESG-håndtering er, ifølge vores analyse. Inddelingen blev opdateret i 2022, da udviklingen i ESG hos kapitalfonde er inde i en positiv udvikling, og vi derfor valgte at stramme kriterierne for at være i toppen. Det skal sikre, at vi fortsat skubber på udviklingen hos fondene, som vi kan se, når fondene vender tilbage med en ny fond.

Niveau	Inddeling før 2021	Inddeling efter 2021
1	Formelle politikker på plads og reelt ESG-engagement. ESG er derfor integreret på alle niveauer.	+ Forklaring af ESG-værdi (value proposition), samt fokus på risici og muligheder. Der skal være rapportering på KPI'er, best practice-initiativer på plads, og processen skal have været på plads for forrige fond.
2	Initiativer på plads ift. integrering af ESG i politikker og processer overordnet set, men ikke på plads for alle niveauer og igennem hele investeringscyklus.	+ Politikker på plads for at integrere ESG i investeringsprocesser og nogle beviser for integration. Klar forståelse for betydningen af ESG.
3	Sporadisk engagement ift. ESG på overordnet niveau. Ingen formelle politikker eller processer på plads eller meget begrænsede/overordnede politikker.	+ Manglende forståelse for betydningen af ESG, og hvad det vil sige at integrere ESG i investeringsprocesser.
4	Ingen politikker eller processer på plads og ingen eller begrænset forståelse for betydningen af ESG.	Ingen ændring.

I forbindelse med den årlige udsendelse af ATP's ESG spørgeskema er der dialog med alle fonde, der modtager spørgeskemaet. Hvis fonden deltager i spørgeskemaet, vil dialogen tage udgangspunkt i den data, der er leveret og analyseret. Der laves et samlet overblik til fonden, så dialogen kan fokuseres på de områder, hvor der med fordel kan sættes ind, afhængigt af fondens fokus. For de fonde, der ikke deltager, er der en dialog omkring den generelle udvikling for ESG hos fonden og eventuelle nye initiativer.

Due diligence

ESG-krav til grønne obligationer

Som en af Europas største obligationsejere ønsker vi at bruge vores indflydelse til at udvikle markedet for bæredygtige obligationer. Da vi i 2017 besluttede os for at gå ind i markedet for grønne obligationer, udviklede vi samtidig vores egen tilgang, som sikrer, at de grønne obligationer, vi investerer i, lever op til vores investerings- og ESG-mæssige krav.

Markedet for grønne obligationer er vokset betydeligt de seneste år og har nået et modenhedsniveau, hvor det i højere grad handler om at styre markedet, fx igennem regulatoriske tiltag.

I ATP stiller vi ESG-krav til vores grønne obligationer, og vi har derfor udviklet vores egen standard, der går ud over anbefalingerne i Green Bond Principles, til at vurdere de grønne obligationer. Vi stiller bl.a krav til transparens omkring, hvilke projekter, obligationerne er med til at finansiere, samt kvaliteten af rapporteringen.

Når vi kigger på de grønne obligationer, stiller vi høje krav til transparens. Vi lægger derfor vægt på, hvor mange oplysninger, vi som investor får om, hvordan provenuet fra obligationsudstedelsen bliver opbevaret, og hvilke projekter, der har modtaget finansiering. Vi mener, at det er mest optimalt, hvis vi kan se, præcis hvilke projekter, vores obligationer har finansieret, og hvilken impact, det har haft. Det er ikke alle, der er på dette niveau, men det går i den rigtige retning.

Det er dog ikke altid muligt, når vi kigger på de statslige udstedere, og det er der to centrale grunde til. For det første kan stater ikke tracke provenuet på samme måde som andre udstedere, da de rent lovmæssigt ikke må lave en særlig konto til penge fra grønne obligationer. For det andet finan-

sierer stater også grønne statsudgifter med provenuet fra grønne obligationer.

Det er blandt andet skattelettelser og subsidier, hvor det ikke nødvendigvis er muligt at måle den direkte effekt på klimaet, som fx når en virksomhed opstiller og driver en vindmølle. Derfor tager ATP's kriterier højde for, at der kan være strukturelle forskelle på udstedernes forudsætninger for at være transparente omkring bl.a. håndtering af provenu og rapportering af impact fra specifikke projekter.

Stater er vigtige i markedet for grønne obligationer, men vi kan ikke på alle punkter sammenligne staterne én til én med andre udstedere. Vi har derfor i udviklingen af vores kriterier sikret, at de rummer karakteristika for de forskellige typer af udstedere, så ATP på den måde sikrer sig, at vi vælger de bedste udstedelser i hver kategori.

STRAMME KRAV TIL KREDITKVALITET

ATP går ikke på kompromis med kreditkvalitet, når der investeres i grønne obligationer. Vi stiller de samme krav til de kreditmæssige karakteristika for udstedere af grønne obligationer, som vi stiller til andre udstedere i hhv. afdæknings- og investeringsporteføljen. For eksempel er de grønne obligationer fra statslige udstedere en del af vores afdækningsportefølje og dermed også vores langsigtede pensionsforpligtelser. Derfor har vi også et langsigtet engagement i det grønne obligationsmarked.

Krav om troværdige omstillingsplaner til grønne erhvervsobligationer

Det er vores vurdering, at markedet for grønne erhvervsobligationer stadig er umodent, og kravene til selskaberne vil blive øget de kommende år. For at opbygge en robust portefølje af grønne obligationer kigger vi derfor også bredere på selskabets planer for grøn omstilling, inden vi investerer i en grøn obligation. Hermed sikrer vi også, at vi ikke finansierer grønne obligationer i virksomheder, hvis det blot frigiver kapital andetsteds i forretningen til at finansiere sorte aktiviteter. Derfor har vi været særligt opmærksomme på at undersøge udstedernes troværdighed ved at tjekke op på både udstederens ESG-performance og dennes grønne ambitioner på tværs af hele forretningen. Et eksempel på dette er forsyningsselskaber, som fortsat bruger kul i deres energiproduktion, mens de arbejder på at omstille sig til grøn energi. Her vil vi være sikre på, at der er en langsigtet og troværdig plan, som skal få selskabet væk fra kulkraft. Selskaberne skal også overholde vores generelle krav til forsyningsselskaber.

PROCES FOR UDVIKLINGSBANKER OG STATSOBLIGATIONER

Det undersøger vi	Udviklingsbanker	Statsobligationer
Frameworket	Beskriver udstederen sin strategi, og hvordan projekterne passer denne strategi?	Beskriver udstederen, hvordan de grønne obligationer bidrager til nationale mål under Paris-aftalen?
Projektudvælgelse	Beskriver udstederen processen for projektudvælgelse? Beskriver udstederen, hvilke specifikke krav der stilles til projekterne i processen for udvælgelse?	Beskriver udstederen, hvilke former for offentlige udgifter, der kan finansieres gennem udstedelsen? Er der taget forholdsregler for at undgå dobbelttælling af grønne projekter? (eksempel: projekter i statsejede virksomheder, der selv udsteder grønne obligationer)
Provenustyring	Tracker udstederen provenuet indtil fuld allokering? Hvornår forventes provenuet at være fuldt allokeret til projekter?	Beskriver udstederen, hvilke budgetperioder, der finansieres af udstedelsen?
Rapportering	Rapporterer udstederen på projektniveau?	Rapporterer udstederen på, hvor meget af provenuet, der er gået henholdsvis til projekter og til statsudgifter? (e.g. subsidier og skatteincitamerter)

Regnskabspraksis og metode

Side 14

ATP'S POINTSYSTEM FOR SELSKABERS CO₂-RAPPORTERING

ATP har lavet en model, hvor vi indplacerer alle selskaber ud fra deres nuværende niveau. For hvert scope gives 0-3 point, som så bliver lagt sammen for at se det samlede niveau. Der kan således opnås ni point, hvis man rapporterer tilfredsstillende på Scope 1, 2 og 3.

Målet er, at alle selskaber arbejder med at forbedre deres rapportering, men ud fra deres nuværende standpunkt, men med en forventning om, at alle løfter sit niveau.

	Vurdering af scope 1	Vurdering af scope 2	Vurdering af scope 3
0 point	Ingen rapportering	Ingen rapportering	Ingen rapportering
1 point	Rapporterer blot ét samlet Scope 1+2	Rapporterer blot ét samlet Scope 1+2 Angiver ikke om scope 2-rapportering er market-based eller location-based	Rapporterer blot ét samlet scope 3-tal (uden tilkendegivelse af fordelingen mellem de forskellige underkategorier)
2 point	Rapporterer ikke company-wide	Rapporterer ikke company-wide Rapporterer kun ét af tallene: Market-based eller location-based.	Rapporterer nogle, men ikke alle, relevante Scope 3-kategorier
3 point	Rapporterer ét company-wide Scope 1-tal.	Rapporterer både company-wide market-based og location-based	Rapporterer rapporterer alle relevante scope 3-kategorier og, hvis nødvendigt, tilkendegiver hvilke underkategorier ikke er relevante

Side 16

CO₂-METRIKKER

CO₂-tal er beregnet ud fra følgende formler:

Total Carbon Emissions

$$\sum_i^n \left(\frac{\text{Value of Investment}_i}{\text{Issuer's EVIC}_i} \times \text{Issuer's Scope 1 and Scope 2 GHG emissions}_i \right)$$

Total carbon emissions er de emissioner, som svarer til ATP's ejerandel.

Carbon Footprint

$$\frac{\sum_i^n \left(\frac{\text{Value of Investment}_i}{\text{Issuer's EVIC}_i} \times \text{Issuer's Scope 1 and Scope 2 GHG emissions}_i \right)}{\text{Total Portfolio Value}}$$

Carbon Footprintopgørelsen normaliserer ud fra porteføljens samlede størrelse.

Carbon Intensity

$$\frac{\sum_i^n \left(\frac{\text{Value of Investment}_i}{\text{Issuer's EVIC}_i} \times \text{Issuer's Scope 1 and Scope 2 GHG emissions}_i \right)}{\sum_n^i \left(\frac{\text{Value of Investment}_i}{\text{Issuer's EVIC}_i} \times \text{Issuer's Revenue}_i \right)}$$

Carbon Intensity-metoden fokuserer på selskabets CO₂-effektivitet, da denne normaliseres ud fra Porteføljeselskabernes indtjening.

Weighted Average Carbon Intensity

$$\sum_i^n \left(\frac{\text{Value of Investment}_i}{\text{Total Portfolio Value}} \times \frac{\text{Issuer's Scope 1, Scope 2 and Scope 3 GHG emissions}_i}{\text{Issuer's Revenue}_i} \right)$$

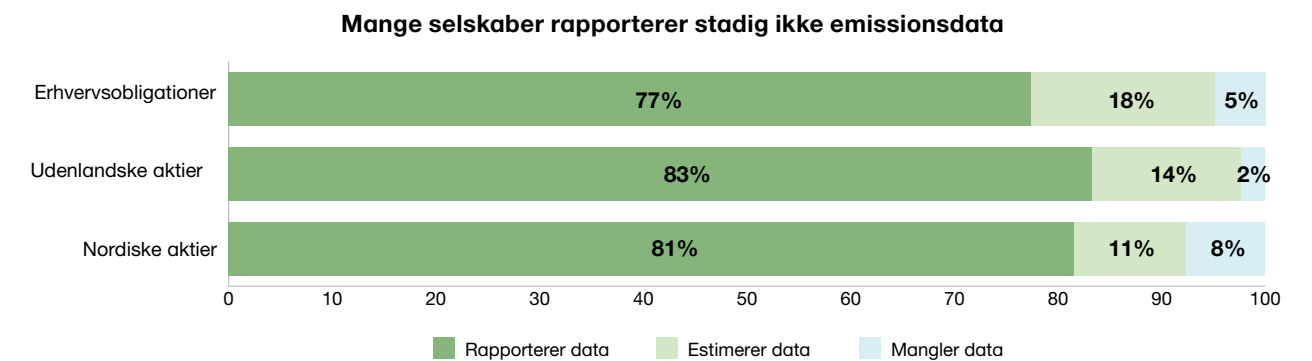
WACI viser den gennemsnitlige CO₂-intensitet for alle selskaberne i porteføljen vægtet med deres respektive størrelse i porteføljen.

EVIC = Enterprise Value Incl. Cash

Side 16 fortsat

DATAGRUNDLAG FOR CO₂-RAPPORTERING

ATP inddrager i opgørelsen selskabsrapporteret og estimeret data fra tredjepart. Dækningsgraden for de forskellige aktivklasser kan ses nedenfor. Dækker scope 1 og scope 2.

LOCATION-BASED OG MARKET-BASED RAPPORTERING

I opgørelserne for market-based scope 2 har ATP anvendt market based-rapportering for de selskaber, som opgør både market-based og location-based CO₂-data, mens der for selskaber, som kun rapporterer med en metode, er anvendt det rapporterede data uagtet om det er den ene eller den anden. For location-based er metoden den samme, blot med en præference for location-based i de selskaber, som opgør begge tal.

Location-based rapportering dækker over de faktiske emissioner fra strømforbrug m.m. på de elnet et selskab er en del af. Market-based rapportering opgør emissionerne ud fra kontrakter på fx grønne certifikater.

Side 18

Data og metoder for PAII-rapportering behandles i ATP's særskilte PAII-rapport.

Side 20

Data er indhentet fra ATP's spørgeskema. Co2-metrikkerne er de samme som er anvendt på side 14. Der er i år 92 yderligere selskaber, som har rapporteret om CO₂ – af samme grund er det svært at lave en meningsfuld sammenligning med sidste års opgørelse.

Side 22-27

KLIMADATA OG ENERGIFORBRUG

Klima-ambitioner

For ATP som virksomhed er ambitionen formuleret som en absolut CO₂ reduktion på 30% i 2025, 70% i 2030, samt CO₂-neutralitet i 2050 med 2018 som basisår. Omfattet af ambitionen er de aktiviteter, hvor der findes komplette og troværdige data tilbage til 2018. Dette gælder scope-1 og scope-2 (lokationsbaseret), samt scope-3 aktiviteterne: vandforbrug (GHG-kategori 1), energi-relateret udledning (GHG-kategori 3) og forretningsrejser (GHG-kategori 6).

ATP har ikke formuleret en separat ambition for scope-3 aktiviteterne medarbejderpendling, it-drift, kantineindkøb og affaldshåndtering, som er indregnet første gang i 2022. Datagrundlaget er fortsat ukomplet, og tallene er derfor endnu ikke egnede til sammenligning over tid.

Revision af historiske forbrugsdata

ATP har i 2022 foretaget en gennemgang af historisk energiforbrug i vores huse og der er i den forbindelse korrigeret i forbrugsdata for årene 2018-2021.

Opgørelse af CO₂ udledning

Den beregnede drivhusgasudledning opgøres i CO₂-ækvivalenter og opdeles i scopes i henhold til GHG-protokollen. I tidligere årsrapportering var udledningen opdelt ud fra kilde (el, fjernvarme mv.), og den nye scope-opdelte opgørelse kan derfor ikke sammenlignes direkte med tidligere rapporterede tal.

Til beregning af ATP's egne CO₂-udledninger anvendes emissionsfaktorer fra erhvervsstyrelsens værktøj klimakompasset.dk, som er tilpasset GHG-standarden. Emissionsfaktorerne er baseret på dansk og international klimastatistik fra Energinet, ens.dk, DEFRA mv.. Emissionsfaktorerne offentliggøres tidsmæssigt forskudt i forhold til ATP's årsrapportering, hvorfor CO₂ beregninger for det aktuelle regnskabsår er baseret på sidste års emissionsfaktorer. Historiske tal genberegnes i efterfølgende års rapportering, når de relevante emissionsfaktorer bliver tilgængelige. For enkelte scope-3 aktiviteter anvendes CO₂-beregninger leveret direkte fra ATP's leverandører.

Scope-1

Scope-1 er defineret som direkte udledninger fra kilder som ejes eller kontrolleres af ATP. I ATP omfatter kategorien udelukkende forbrug af naturgas på vores Allerød lokation. Beregningen baseres på aflæst forbrug samt emissionsfaktor fra klimakompasset.dk

Scope-2

Scope-2 er defineret som indirekte udledning fra produktion af el og fjernvarme, som forbruges på ATP's lokationer. Scope-2 opgøres både lokationsbaseret og markedsbaseret i overensstemmelse med GHG-protokollen. I den lokationsbaserede opgørelse, anvendes en emissionsfaktor for den faktisk leverede strøm, baseret på et gennemsnit af Energinets timedeklaration som opgjort i Klimakompasset. Tidligere anvendtes miljødeklarationen og historiske tal er derfor genberegnet. Den markedsbaserede opgørelse baseres på en gennemsnitsemmissionsfaktor, som korrigeres for virksomheders køb og salg af oprindelsesgarantier mv., hvilket resulterer i en højere emissionsfaktor. Den markedsbaserede opgørelse baseres på Energinets EI-deklaration. EI-forbrug opdeles i indkøbt el og egenproduceret el og der beregnes kun CO₂ påvirkning af indkøbt el. For fjernvarme anvendes aflæst forbrug samt emissionsfaktor fra klimakompasset.dk

Scope-3

Scope-3 er defineret som indirekte udledning fra kilder i ATP's værdikæde. En generel udfordring ved scope-3 er begrænsninger i datatilgængeligheden, og opgørelserne kan derfor være ukomplette indeholde varierende grad af antagelser og skøn. I udvælgelsen af scope-3 kategorier lægger ATP vægt på udledningens vurderede væsentlighed, potentiale for at påvirke udledningen samt muligheden for at skaffe faktiske data, hvor skøn og ekstrapoleringer begrænses mest muligt. Nedenfor redegøres for den anvendte metode for hver aktivitet:

Kategori 1 - indkøbte varer og tjenesteydelser:

Kantineindkøb: CO₂ beregningen er leveret direkte fra ATP's to hovedleverandører af fødevarer baseret på faktisk leverede mængder. De to leverandører står tilsammen for langt størstedelen af ATP's fødevarerindkøb. Opgørelsen er dog ikke komplet, idet der er en mængde af mindre leverandører, som ikke kan levere tilsvarende data. Aktiviteten er opgjort for første gang i 2022.

Eksterne leverandører af IT-drift: ATP har været i dialog med de væsentligste leverandører og har fået oplyst et anslået energiforbrug forbundet med drift af ATP's løsninger. CO₂ udledningen er baseret på oplyst energiforbrug samt gennemsnitsemmissionsfaktor for el (jf. afsnit om scope-2). Datagrundlaget er fortsat ikke komplet, idet vi endnu ikke har data fra alle leverandørerne. Derudover har det vist sig vanskeligt for leverandørerne at opgøre et præcist forbrug, hvorfor de har anvendt forskellige grader af skøn. Opgørelsen er afgrænset til serverdrift af ATP's IT-løsninger og indeholder ikke anskaffelse af udstyr, mandetimer, overheadforbrug mv. ATP vil i de kommende år arbejde på at forbedre datagrundlaget for opgørelsen. Aktiviteten er opgjort for første gang i 2022.

Vandforbrug: Beregning baseres på aflæst forbrug samt emissionsfaktor fra klimakompasset.dk.

Kategori 3 - energi-relateret udledning:

Kategorien omfatter upstream-udledninger relateret til produktionen af forbrugt el, fjernvarme og naturgas som ikke er inkluderet i scope-1 og 2. Beregningen baseres på aflæst energiforbrug samt emissionsfaktorer fra klimakompasset.dk.

Kategori 5 – affaldshåndtering:

Omfatter udledning som følge af forbrænding og bortskaffelse af affald genereret i koncernen. Der anvendes en CO₂ beregning leveret af ATP's eksterne rådgiver baseret på faktiske affaldsmængder. Kategorien er indregnet første gang i rapporten for 2022 og data går tilbage til 2019.

Kategori 6 – forretningsrejser:

Omfatter rejser med fly, taxakørsel og kørsel mellem lokationer i medarbejderes egne biler. For flyrejser anvendes en direkte CO₂ beregning leveret af ATP's flyagentur baseret på emissionsfaktorer fra DEFRA. Udledningen fra kørsel i taxa og egne biler baseres på faktiske registreringer på taxaforbrug og kørselsgodtgørelser fra ATP's økonomisystem samt emissionsfaktorer fra klimakompasset.

Kategori 7 – medarbejderpendling:

Omfatter pendling i ansattes egne biler. Beregningen foretages som en gennemsnitsberegning på alle koncernens medarbejdere og baseret dels på faktuelle data såsom indtjekning og dels på stikprøver i form af optælling af biler. Beregningen giver en indikation af udledningen fra medarbejderpendling, men er grundet brug af ekstrapolering og skøn af en lavere kvalitet end aktiviteter der kan måles direkte.

Kategori 15 – investeringsaktivitet:

Omfatter børsnoterede aktier og erhvervsobligationer, illikvide aktiver, fonde og ejendomme, hvor der enten findes data eller valide estimater fra tredjepart. Særligt for illikvide aktiver og fonde er datadækningen lav. Det reelle tal kan således være højere end det opgjorte.

Øvrige scope-3 kategorier:

Øvrige scope-3 kategorier opgøres ikke grundet begrænset datatilgængelighed, vurderet begrænset udledning eller at aktiviteten ikke er aktuel for ATP.